

Broj: 02-04-17057-3/25
Sarajevo, 30.04.2025. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka) i člana 34. Zakona o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 1/12 i 15/13) Vlada Kantona Sarajevo, na **73. sjednici održanoj 30.04.2025. godine**, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Izvještaj Ministarstva privrede Kantona Sarajevo o realizaciji novčanih podsticaja u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo za 2024. godinu.
2. Izvještaj iz tačke 1. ovog zaključka dostavlja se Skupštini Kantona Sarajevo, informativno.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

PREMIJER

Nihad Uk

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo,
2. Skupština Kantona Sarajevo,
3. Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo (3x),
4. Premijer Kantona Sarajevo,
5. Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo,
6. Ministarstvo finansija Kantona Sarajevo,
7. Evidencija,
8. A r h i v a.

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Ministry of Economy

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI NOVČANIH PODSTICAJA U POLJOPRIVREDI NA PODRUČJU KANTONA SARAJEVO ZA 2024. GODINU

SARAJEVO, APRIL 2025. godine

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-122, Fax: + 387 (0) 33 562-226
Web: <http://mp.ks.gov.ba>, E-mail: mp@mp.ks.gov.ba

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. ZAKONSKI OSNOV	2
2.1 Zakon i podzakonski akti.....	2
2.2 Inspekcijski nadzor	2
2.3 Odluka o iznosima novčanih podsticaja, minimalnim uslovima za početak proizvodnje, minimalnim uslovima za investiranje i rokovima podnošenja zahtjeva	3
2.4 Postupak rješavanja zahtjeva.....	8
2.5 Broj obrađenih predmeta-zahtjeva.....	9
2.6 Broj predmeta po proizvodnjama u 2023. godini	10
3. ANALIZA OSTVARENIH PRAVA NA KANTONALNI NOVČANI PODSTICAJ ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU U 2023. GODINI	13
3.1 Ostvareno pravo na novčani podsticaj po kategoriji kandidata	15
4. ANALIZA OBIMA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE.....	25
4.1 Uporedni pokazatelji obima proizvodnje.....	25
5. EFEKTI PODSTICAJA NA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU	28
5.1 ANIMALNA PROIZVODNJA	28
5.1.1 Farma za tov junadi i farma za tov piladi.....	28
5.1.2 Broj mliječnih krava.....	31
5.1.3 Vlastiti uzgoj priplodnih junica	32
5.1.4 Vlastiti uzgoj teladi	33
5.1.5 Farma ovaca	33
5.1.6 Kozarstvo	34
5.1.7 Pčelarstvo.....	35
5.2 BILJNA PROIZVODNJA	36
5.2.1 Ratarska proizvodnja	36
5.2.2 Povrtlarska proizvodnja.....	37
5.2.3 Plastička proizvodnja.....	38
5.2.4 Voćarska proizvodnja	39
5.3 MODEL KAPITALNIH ULAGANJA	39
6. PREGLED OSTVARENIH PRAVA NA FEDERALNU NOVČANU PODRŠKU	42
7. ZAKLJUČAK	45
8. PREPORUKE	47
9. SPISAK KANDIDATA KOJI SU OSTVARILI PRAVO NA NOVČANI PODSTICAJ U 2024. GODINI – PRILOG IZVJEŠTAJU.....	47

1. UVOD

Godišnji izvještaj o realizaciji kantonalnih i federalnih novčanih podsticaja, predstavlja dokument u kojem je prikazano stanje u poljoprivrednom sektoru i implementirane mjere poljoprivredne politike, nivo novčanih sredstava koja su izdvojena s ciljem podizanja nivoa proizvodnje i jačanja konkurentnosti domaće poljoprivrede, razvoja poljoprivrede i sela na području Kantona Sarajevo.

Cilj izvještaja je pružanje informacija o finansijskom utrošku budžetskih sredstava kao i o stanju i mjerama poljoprivredne proizvodnje u Kantonu Sarajevo koje će služiti Vladi i Skupštini Kantona za donošenje ispravnih ekonomskih odluka. Izvještaj pruža istinit i fer utrošak novčanih sredstava.

Proizvodnja hrane predstavlja jedan od osnovnih faktora stabilizacije svake zemlje te je zbog toga potrebno imati informacije o mjestu i ulozi poljoprivredne proizvodnje i prehrambene industrije u Kantonu Sarajevo. Kvalitet izvještaja se ogleda u njegovoj razumljivosti, tj. informacije su transparentne, razumljive i usporedive.

Kanton Sarajevo raspolaže značajnim površinama poljoprivrednog zemljišta. U strukturi poljoprivrednog zemljišta dominiraju livade i pašnjaci dok na zemljište više prirodne efikasnosti, kao što su oranice, vrtovi i voćnjaci, otpada oko 30% površina. Većina poljoprivrednog zemljišta nalazi se u brdskim i planinskim područjima, dok je neznatan dio uz vodotoke i ima karakteristike ravničarskog zemljišta, tako da se sukladno zemljišnim i klimatskim uslovima ovih područja razvijaju i vidovi poljoprivredne proizvodnje.

Struktura zemljišnih površina	ha	%
Poljoprivredno zemljište	48.118,97	38 %
Šumsko zemljište	68.588,24	54 %
Neplodno zemljište	10.287,38	8 %
Ukupna površina Kantona	126.994,59	100 %

Međutim, ovi zemljišni resursi nisu iskorišteni u punoj mjeri i na adekvatan način. Stoga se nameće potreba stavljanja u funkciju navedenih zemljišnih resursa s ciljem snadbijevanja tržišta Kantona Sarajevo poljoprivrednim proizvodima sa ovog područja, te angažovanja što više radno sposobnog stanovništva u poljoprivredi. Ruralni dio stanovništva Kantona Sarajevo čini 10%, dok urbani dio stanovništva čini skoro 90%, i to je jedan od velikih problema, kao i sama starosna dob stanovništva koja se bavi poljoprivredom nije povoljna jer su farmeri uglavnom starije i srednje životne dobi.

Problem adekvatnog korištenja zemljišta je usitnjenost i fragmentiranost posjeda. Porodične farme su u prosjeku veličine 1-3 ha, rasute na više parcela na kojima dominiraju mješoviti ratarsko-stočarski sistemi. Ovako mali i usitnjeni posjedi daju rezultate niskog nivoa produktivnosti na farmi i ograničavaju mogućnosti farmera da primjene moderne sisteme upravljanja.

Klimatski, zemljišni i drugi uslovi područja Kantona Sarajevo nisu najpovoljniji. Međutim, postoje pogodnosti za uspješnu proizvodnju značajnog broja poljoprivrednih kultura: krompira, kupusnjača, lukovičastog povrća, mrkve i sl., te proizvodnje mesa i mlijeka, nekih vrsta voća, meda i drugih pčelinjih proizvoda, ljekovitog bilja, slatkovodnih riba i sl.

Pored zemljišnih, Kanton Sarajevo raspolaže i značajnim proizvodnim i prerađivačkim kapacitetima prehrambene industrije, čije proizvodne mogućnosti nisu u cjelosti iskorištene, te sirovine osiguravaju sa drugih područja, pa i iz inostranstva.

Veliki uticaj inflacije povećao je cijenu osnovnih sredstava za rad, a i same radne snage koja predstavlja veliki problem u ovoj grani privrede.

Vlada Kantona Sarajevo, a na prijedlog resornog ministarstva je koristila aktivne mjere politike i pravovremeno reagovala kroz povećanje budžeta za novčane podsticaje, otkupe poljoprivrednih proizvoda. Navedene mjere su povećale konkurentnost poljoprivrednih proizvođača, olakšale poslovanje i održale poljoprivrednu proizvodnju u najizazovnijem vremenu.

2. ZAKONSKI OSNOV

2.1 Zakon i podzakonski akti

Novčani podsticaji za koje se odvajaju sredstva Budžeta Kantona Sarajevo, realiziraju se na osnovu Zakona o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 1/12 i 15/13).

Podzakonski akti su : Pravilnik o posebnim uslovima za ostvarenje prava na novčani podsticaj ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 21/13, 39/14, 20/17, 22/19, 9/22, 14/23 i 8/24) i Odluka o programu utroška sredstava, iznosima novčanih podsticaja, minimalnim uslovima za početak proizvodnje, minimalnim uslovima za investiranje i rokovima podnošenja zahtjeva ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 12/24).

Pravilnik donosi ministar privrede i istim su propisani posebni uslovi za ostvarenje prava na novčani podsticaj, dok se Odluka donosi za svaku budžetsku godinu u proceduri javne rasprave, tako da u donošenju iste učestvuju svi zainteresovani poljoprivrednici.

2.2 Inspekcijski nadzor

Inspekcijski nadzor nad provođenjem Zakona o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona vrše kantonalni poljoprivredni inspektori na osnovu člana 37. Zakona. U toku 2024. godine inspekcijski nadzor je izvršen nad **118** zahtjeva za federalni novčani podsticaj te nad **428** zahtjeva za kantonalni novčani podsticaj, što ukupno iznosi **546** zahtjeva, dok su federalni poljoprivredni inspektori vršili nadzor nad **45** zahtjeva. Važno je naglasiti da kantonalni poljoprivredni inspektori prilikom inspekcijskog nadzora nisu pronašli nikakve nepravilnosti u provođenju Zakona i podzakonskih propisa od strane službenika Odjeljenja za poljoprivredno stručne poslove.

2.3 Odluka o iznosima novčanih podsticaja, minimalnim uslovima za početak proizvodnje, minimalnim uslovima za investiranje i rokovima podnošenja zahtjeva

Iznose novčanih podsticaja za sve vidove podsticaja, minimalne uslove za početak proizvodnje, minimalne uslove za investiranje te rokovi za podnošenje zahtjeva propisuju se Odlukom, koju donosi Vlada Kantona za svaku kalendarsku godinu.

U skladu sa članom 6. Zakona o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo, Ministarstvo privrede organizuje javnu raspravu po Prijedlogu odluke, te nakon provedene rasprave istu dostavlja Vladi u roku od 30 dana od dana usvajanja Budžeta, na donošenje.

U skladu sa gore navedenom zakonskom odredbom, javna rasprava po Prijedlogu odluke za 2024. godinu održana je 29.01.2024. godine u 09 i 30 časova u Domu mladih-Skenderija. Na javnoj raspravi bilo je prisutno 85 lica: predstavnika Općina sa područja Kantona, predstavnika udruženja poljoprivrednika, predstavnika firmi koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom te primarni poljoprivredni proizvođači.

Prijedlogom odluke za 2024.godinu Budžetom su planirana sredstva u iznosu od **10.000.000,00 KM**. Član 4. Zakona o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo, br. 1/12 i 15/3) utvrđeno je da se za realizaciju novčanih podsticaja novčana sredstva obezbjeđuju u Budžetu Kantona Sarajevo i iz drugih izvora. Također, članom 5. Zakona utvrđeno je da visina novčanih sredstava koje se obezbjeđuju iz Budžeta iznosi od 0,5 do 2 % od poreznih i neporeznih prihoda u Budžetu za tekuću godinu. Finansijska sredstva za realizaciju Odluke planirana su u okviru budžetske pozicije Razvoj poljoprivrede.

Tabela br. 1 Odluka o iznosima novčanih podsticaja, minimalnim uslovima za početak proizvodnje, minimalnim uslovima za investiranje i rokovima podnošenja zahtjeva za 2024. godinu

R.b.	Modeli podsticaja	Obračunska jedinica (mliječna krava, priplodno grlo, tovnio june, ha..)	Minimalni uslovi za početak proizvodnje/investiranja za sve kandidate i maksimalni uslovi za neregistrovane kandidate, a za registrovane kako je navedeno u tabeli	Novčani iznos podsticaja po jedinici proizvodnje za neregistrovane kandidate KM	Novčani iznos podsticaja po jedinici proizvodnje za registrovane kandidate (dopunska djelatnost) KM	Novčani iznos podsticaja po jedinici proizvodnje za registrovane kandidate KM	Rok za podnošenje zahtjeva
I	MODELI PODSTICAJA PROIZVODNJI						
1.	Animalna proizvodnja						
a)	Farma mliječnih krava koja je u sistemu otkupa mlijeka (minimalno 400 l po grlu)	Mliječno grlo	Minimalno 2 Maksimalno 10	220,50	252,00	315,00	15 dana po početku godišnjeg kvartala
b)	Farma mliječnih krava koja nije u sistemu otkupa mlijeka	Mliječno grlo	Minimalno 2 Maksimalno 10	367,50	420,00	525,00	01.05. do 30.06.

c)	Vlastiti uzgoj teladi namijenjenih daljem tovu	Tele u uzgoju do 6 mjeseci starosti	Minimalno 3 Maksimalno 10	189,00	216,00	270,00	Do dva mjeseca po rođenju teleta
d)	Vlastiti uzgoj priplodnih junica za remont osnovnog stada mliječnih krava ili za proširenje osnovnog stada mliječnih krava	Priplodna junica	U toku godine Minimalno 2 Maksimalno 5 (Kandidat koji uzgoji dvije junice koje nisu gravidne u istom periodu, zahtjev može podnijeti kada jedno grlo ima propisanu gravidnost, a pravo ostvaruje kada i drugo grlo ima propisanu gravidnost)	1.050,00	1.200,00	1.500,00	30.11. a zahtjev se podnosi po utvrđenoj gravidnosti junice od najmanje 4 mjeseca gavidnosti, a najviše sa 8 mjeseci gravidnosti
e)	Farma za tov junadi	Tovno june	Minimalno 3 Maksimalno 15	441,00	504,00	630,00	10 dana po ubacivanju u tovni turnus
f)	Farma ovaca	Ovce (sve kategorije starije od 6 mjeseci)	Minimalno 40 Maksimalno 120	34,30	39,20	49,00	15.07. do 30.08.
g)	Farma koza samo u stajskom uzgoju ili pod nadzorom u ogradenim prostorima	Koze (sve kategorije starije od 6 mjeseci)	Minimalno 25 Maksimalno 100	34,30	39,20	49,00	15.07. do 30.08.
h)	Farma za tov svinja	Tovno grlo	Minimalno 20 Maksimalno 100	14,00	16,00	20,00	10 dana po ubacivanju u tovni turnus
i)	Farma za tov piladi	Tovno pile	Minimalno 3000 komada po turnusu	0,00	0,24	0,30	10 dana po ubacivanju u tov
j)	Inkubacijska proizvodnja jednodnevnih pilića	Jednodnevno pile	Minimalno 10.000 komada po kvartalu	0,00	0,07	0,09	10 dana po početku godišnjeg kvartala
k)	Farma koka nosilja	Koka nosilja (osamnaestonedeljnih pilenki)	Minimalno 1000 komada	1,26	1,44	1,80	20 dana po nabavci pilenki odnosno jednodnevnih pilića
l)	Pčelinjak	Pčelinje društvo	Minimalno 30 Maksimalno 120	23,80	27,20	34,00	01.04. do 31.08.
m)	Organizovani otkup svježeg mlijeka do 20 muznih krava	Litara mlijeka	Minimalno 25 000 litara po kvartalu i da direktno okupljuje mlijeko na farmi sa područja Kantona Sarajevo	0,00	0,00	0,09	15 dana po početku godišnjeg kvartala
n)	Organizovani otkup svježeg mlijeka sa farme od 21 do 100 muznih krava	Litara mlijeka	Minimalno 25.000 litara po kvartalu i da direktno okupljuje mlijeko na farmi sa području Kantona Sarajevo	0,00	0,00	0,03	15 dana po početku godišnjeg kvartala
o)	Proizvodnja sirove vune	kg vune		0,00	0,00	0.00	
2. Biljna proizvodnja							
a)	Ratarska proizvodnja						
1)	Zasijane površine merkantilnim žitaricama						
a)	Pšenica i raž (Hljebna žita)	ha	Minimalno 0,6 ha, a ako je na više parcela svaka parcela treba biti najmanje 0,2 ha. Max. sjetvena površina za sve kandidate je 25 ha.	840,00	960,00	1.200,00	Od 15.05. do 30.06
b)	Ostale merkantilne žitarice (ječam, zob, tritikale, kukuruz)	ha	Minimalno 0,6 ha, a ako je na više parcela svaka parcela treba biti najmanje 0,2 ha. Max. sjetvena površina za sve kandidate je 25 ha.	700,00	800,00	1.000,00	Od 15.05. do 30.06

2)	Zasijane površine heljdom	ha	Minimalno 1,0 ha a ako je na više parcela svaka parcela treba biti najmanje 0,2 ha	455,00	520,00	650,00	Od 15.05. do 30.06.
3)	Zasijane površine ljekovitim biljem	ha	Minimalno 0,4 ha, a ako je na više parcela svaka parcela treba biti najmanje 0,2 ha, a maksimalno 10 ha.	686,00	784,00	980,00	Od 15.05. do 30.06.
b)	Povrtlarska proizvodnja						
1)	Zasijane površine merkantilnim krompirom	ha	Minimalno 0,2 ha, a ako je na više parcela svaka parcela treba biti najmanje 0,1 ha, a maksimalno 2,0 ha za neregistrovane i 4,0 ha za registrovane kandidate	1.876,00	2.144,00	2.680,00	Od 15.05. do 30.06.
2)	Zasijane površine ostalim povrtnim kulturama	ha	Minimalno 0,2 ha - jedne vrste povrća, a ako je na više parcela svaka parcela treba biti najmanje 0,1 ha, a maksimalno 2,0 ha za sve kandidate	1.876,00	2.144,00	2.680,00	Od 15.05. do 30.06.
c)	Plastenička proizvodnja						
	Plastenička proizvodnja	m ²	Minimalno 150 m ² , a proizvodnja može biti zastupljena u više platenika.	2,10	2,40	3,00	Od 01.01. do 01.03. za zimsku proizvodnju od 01.06. do 30.06. za ljetnu proizvodnju
d)	Voćarska proizvodnja						
1a)	Zasnivanje novih zasada krošnjastog voća	ha	Minimalno 0,2 ha jedne vrste voća	Poluintenzivni 3.381,00 intenzivni 3.745,00	Poluintenzivni 3.864,00 intenzivni 4.280,00	Poluintenzivni 4.830,00 intenzivni 5.350,00	Do 30.06. proljetni rok od 01.10. do 15.11. jesenji rok
1b)	Orah i lješnjak	ha	Minimalno 0,2 ha jedne vrste voća	2.335,20	2.668,80	3.336,00	Do 30.06. proljetni rok od 01.10. do 15.11. jesenji rok
2)	Održavanje zasada krošnjastog voća	ha	Minimalno 0,2 ha jedne kulture	1.029,00	1.176,00	1.470,00	Do 30.06.
3)	Zasnivanje novih zasada jagodičastog voća	ha	Minimalno 0,1 ha jedne vrste voća	3.748,50	4.284,00	5.355,00	Do 30.06. proljetni rok od 01.10. do 15.11. jesenji rok
4)	Realizacija proizvodnje krošnjastog voća	kg	Minimalno 5000 kg u toku godine, a maksimalno 50 000 kg	0,21	0,24	0,29	Od 01.10. do 30.11.
5)	Realizacija proizvodnje jagodičastog voća	kg	Minimalno 500 kg u toku godine, a maksimalno 10.000 kg, a za registrovane kandidate 60.000 kg	0,53	0,61	0,76	Od 01.08. do 30.09.
3.	Gljivarska proizvodnja						
a)	Proizvodnja gljiva u zatvorenom prostoru	Tona komposta	Minimalno 15 tona komposta po kvartalu	0,00	52,80	66,00	10 dana po početku godišnjeg kvartala
4.	Organska proizvodnja						
a)	Certificiranje organske proizvodnje u tekućoj godini	Certificiranje	Po računu	70 % od računa za certificiranje	80 % od računa za certificiranje	100 % od računa za certificiranje	30.11.

II MODEL KAPITALNIH ULAGANJA							
1. U okviru modela kapitalnih ulaganja započetih u tekućoj godini podstiče:							
a) Izgradnja objekata započeta u tekućoj godini sa završenim grubim građevinskim radovima preko 50% i to za:							
1)	Štalski objekti za uzgoj goveda, ovaca, koza i svinja u okviru poljoprivrednog gazdinstva u osnovici objekta	m _l	Minimalno 100 m _l , za neregistrovane kandidate maksimalno 1000 m _l , a za registrovane 2000 m _l	105,00	120,00	150,00	30.11.
2)	Štalskih kapaciteta za uzgoj peradi za upotrebnu površinu objekta	m _l	Minimalno 100 m _l farme za koke nosilje, a 300 m _l za tov pilića, za neregistrovane kandidate, maksimalno 1000 m _l , a za registrovane 2000 m _l .	105,00 za osnovicu objekta, a 52,50 za upotrebnu površinu na spratu	120,00 za osnovicu objekta, a 60,00 za upotrebnu površinu na spratu	150,00 za osnovicu objekta, a 75,00 za upotrebnu površinu na spratu	30.11.
3)	Objekti za skladištenje, hlađenje i sušenje poljoprivrednih proizvoda u okviru poljoprivrednog gazdinstva	m _l	Minimalno 100 m _l , a maksimalno 500 m _l za sve kandidate	105,00 za osnovicu objekta, a 52,50 za upotrebnu površinu na spratu	120,00 za osnovicu objekta, a 60,00 za upotrebnu površinu na spratu	150,00 za osnovicu objekta, a 75,00 za upotrebnu površinu na spratu	30.11.
4)	Izgradnju ribnjaka	m _l	Minimalno 100 m _l , a maksimalno 500 m _l za sve kandidate	105,00	120,00	150,00	30.11.
b)	Rekonstrukcija štalskih objekata za uzgoj goveda, koza, ovaca i peradi	m _l	Minimalno 50 m _l , a maksimalno 500 m _l za sve kandidate	105,00	120,00	150,00	30.11.
2. U okviru modela kapitalnih ulaganja podstiče se kupovina u tekućoj godini:							
a)	Kupovina poljoprivrednog zemljišta isključivo za poljoprivrednu proizvodnju, a u cilju povećanja poljoprivredne proizvodnje	ha	0,0	Njiva 0,00 Livada 0,00 Pašnjak 0,00	Njiva 0,00 Livada 0,00 Pašnjak 0,00	Njiva 0,00 Livada 0,00 Pašnjak 0,00	
b)	Novog staklenika ili plastenika	Po računu	Minimalno 200 m _l za kandidate koji kupuju prvi put plastenik ili staklenik, a kandidati koji proširuju postojeće kapacitete mogu kupiti minimalno 100 m _l plastenika ili staklenika.	28,7 %	32,8 %	41 %	30.11.
c)	Nove poljoprivredne mehanizacije i priključnih sredstava	Po računu	Maksimalno 50.000,00 KM novčanog podsticaja u toku godine za sve kandidate. Za kupovinu novog traktora snage do 50 KW potrebno je za sve kandidate da na farmi drže minimalno 5 uslovnih grla, a za traktore snage iznad 50 KW potrebno je za sve kandidate da na farmi drže min. 15 uslovnih grla. Uslovno grlo je: 1 krava-junica, jedno tovno june, 500 tovnih piladi/koka nosilja, 10 ovaca/koza, 0,3 ha zasijane površine za	28,7 %	32,8 %	41 %	30.11.

			ratarske i povrtlarske kulture, a za voćnjak 0,15 ha. Uslovna grla se kumulativno zbrajaju. Za gljivarsku proizvodnju kandidat treba u toku godine ubaciti u proizvodnju minimalno 100 tona komposta za kupovinu traktora do 50 KW, a za kupovinu traktora iznad 50 KW treba ubaciti u proizvodnju minimalno 200 tona komposta. Po računu o kupovini PDV se ne obračunava za podsticaj za kandidate koji su u sistemu PDV-a.				
d)	Nove opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji	Po računu	Maksimalno 70.000,00 KM novčanog podsticaja u toku godine za sve kandidate. Po računu o kupovini PDV se ne obračunava za podsticaj za kandidate koji su u sistemu PDV-a.	28,7 %	32,8 %	41 %	30.11.
e)	Priplodnih junica za formiranje ili proširenje osnovnog stada mliječnih krava	Po računu	Minimalno 3, Maksimalno 10 Po računu o kupovini junica, PDV se ne obračunava za podsticaj za kandidate koji su u sistemu PDV-a.	21 %	24 %	30 %	30.11.
III MODEL OSTALIH VRSTA NOVČANIH PODSTICAJA							
U okviru ostalih vrsta novčanih podsticaja, a u zavisnosti od raspoloživih sredstava Vlada može podsticati							
a)	Realizacija pojedinačnih projekata iz oblasti poljoprivrede, a koje ocjeni značajnim za razvoj poljoprivredne proizvodnje na području Kantona					500.000,00	2024.g.
b)	Aktivnosti različitih organizacija, udruženja ili asocijacija, a koje su u funkciji razvoja poljoprivrede na području Kantona					50.000,00	2024.g.
c)	Sufinansiranje učešća poljoprivrednika na sajmovima i drugim manifestacijama iz oblasti poljoprivrede koji se organizuju na području Kantona ili području Bosne i Hercegovine					50.000,00	2024.g.

2.4 Postupak rješavanja zahtjeva

Implementaciju novčanih podsticaja u poljoprivrednoj proizvodnji (kantonalnih i federalnih) vrši Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo putem Odjeljenja za poljoprivredne stručne poslove, uzgojno-seleksijski i savjetodavni rad koje je smješteno u Studentskom domu u Nedžarićima.

Postupak rješavanja zahtjeva na novčani podsticaj obavlja se u skladu sa Zakonom o upravnom postupku, Zakonom o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo, te drugim zakonima i propisima iz okvira rada organa uprave.

Za svaki formalno-pravno ispravan zahtjev, službenici Odjeljenja izlaze na lice mjesta i utvrđuju činjenično stanje, te zapisnički konstatuju proizvodnju. Na osnovu provjere navoda iz svakog zahtjeva i zapisnika o činjeničnom stanju na licu mjesta, Ministarstvo privrede donosi rješenje kojim se utvrđuje da kandidat ispunjava uslove ili ne ispunjava uslove na novčani podsticaj za poljoprivrednu proizvodnju navedenu u zahtjevu. Ukoliko je podneseni zahtjev pozitivno riješen, nalog za doznaku novčanih sredstava poljoprivrednom proizvođaču dostavlja se Ministarstvu finansija na realizaciju na osnovu donesenog rješenja.

Pored poslova na provođenju materijalnih propisa iz oblasti novčanih podsticaja službenici Odjeljenja aktivno učestvuju na izradi koncepcija i osnova za donošenje opštih akata i prijedloga za odlučivanje o preduzimanju odgovarajućih mjera u realizaciji novčanih podsticaja, učestvuju u pripremi prednacrt, nacrt i prijedloga propisa kojima se reguliše materija iz oblasti novčanih podsticaja u poljoprivredi, učestvuju u davanju usmenih objašnjenja za pravilnu primjenu propisa iz oblasti novčanih podsticaja, rješavaju pitanja ocjene i realizacije projekata i novčanih podsticaja u poljoprivredi, prate realizaciju predloženih mjera za novčane podrške i dr.

Odjeljenje provodi i izvještajno - prognozne aktivnosti, a koje su propisane Zakonom o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03). Svrha izvještajno – prognoznih poslova (IPP) je stalno nadziranje, pregledavanje i promatranje bilja kako bi se uočile pojave i kretanje štetnih organizama i koristili prikupljeni podaci, te učinkovito i rentabilno provodile mjere zaštite i spriječilo dalje širenje štetnih organizama i zaštitilo zdravlje bilja. Cilj provođenja IPP-a je blagovremeno prognozirati i signalizirati postojanje uslova za pojavu štetnih organizama, te izradom odgovarajućih preporuka-obavjesti umanjiti ekonomske gubitke uslijed njihovog prisustva i djelovanja. Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo u 2024. godini izradilo je 7 preporuka-obavjesti za poljoprivredne proizvođače sa područja Kantona Sarajevo. Obavjesti su se odnosile na oblasti voćarske, ratarske i povrtlarske proizvodnje. Kantonalni organi uprave u saradnji sa lokalnim nivoima vlasti izrađuju godišnje programe i izvještaje IPP-a za područje Kantona Sarajevo i osiguravaju finansijska sredstva u Budžetu Kantona Sarajevo. Godišnji izvještaji se prosljeđuju Centralno-izvještajno prognoznoj službi FBiH, nakon čega isti prosljeđuje FMPViŠ. Godišnji izvještaj usvaja Vlada Federacije BiH. U svim dosadašnjim izvještajima Vlade FBiH, Kanton Sarajevo je po kvalitetu obavljenog posla i izvještaja pohvaljen. Naročito smo ponosni na primjenu kompjuterske dijagnostike u agraru.

Službenici Odjeljenja za poljoprivredne stručne poslove vode dva registra i to: Jedinstveni registar korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi u skladu sa Zakonom o jedinstvenom registru („Službene novine Federacije BiH, broj: 25/17). Ukupno u 2024. godinu u bazu podataka uneseno je **1.661** korisnika.

Na osnovu Odluke Vlade Kantona Sarajevo od 10.03.2021. godine Ministarstvo privrede Kantona Sarajevo i Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo dužni su voditi Registar korisnika podsticaja u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo. Unos podataka vrši službenik Ministarstva privrede, a Ured za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom Kantona Sarajevo uspostavlja i vodi registar. Službenik Ministarstva privrede u 2024. godini izvršio je unos podataka za **2.658** korisnika novčanih podsticaja.

Naime, svrha Registra je uspostava centralizovanog, kvalitetnog i učinkovitog pregleda podsticaja dodjeljenih na osnovu Zakona o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo. Na ovaj način je dodatno osigurana transparentnost u dodjeli novčanih podsticaja u poljoprivredi na području KS, kao i prevencija mogućih koruptivnih radnji.

Iz navedenih aktivnosti može se zaključiti da se svake godine uvećava obim poslova koji se provode u okviru Odjeljenja. Stoga je neophodno kadrovsko jačanje i materijalno osposobljavanje Odjeljenja kako bi se uspješno realizovale sve navedene aktivnosti, a što je predviđeno novim pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta u našem sektoru.

2.5 Broj obrađenih predmeta-zahtjeva

U toku 2024. godine Odjeljenje je rješavalo **2967** zahtjeva za ostvarenje prava na kantonalni novčani podsticaj po modelu podsticaja proizvodnji i modelu kapitalnih ulaganja. Za federalne novčane podrške zaprimljeno je i rješavano **1731** zahtjev, što znači da je u 2024. godini Odjeljenje rješavalo **4.389** zahtjeva.

U tabeli br. 2 prikazan je pregled zaprimljenih, pozitivno i negativno riješenih kantonalnih zahtjeva za novčani podsticaj za poljoprivrednu proizvodnju po općinama Kantona Sarajevo u 2024. godini.

Tabela br. 2 Broj obrađenih predmeta u 2024.godini

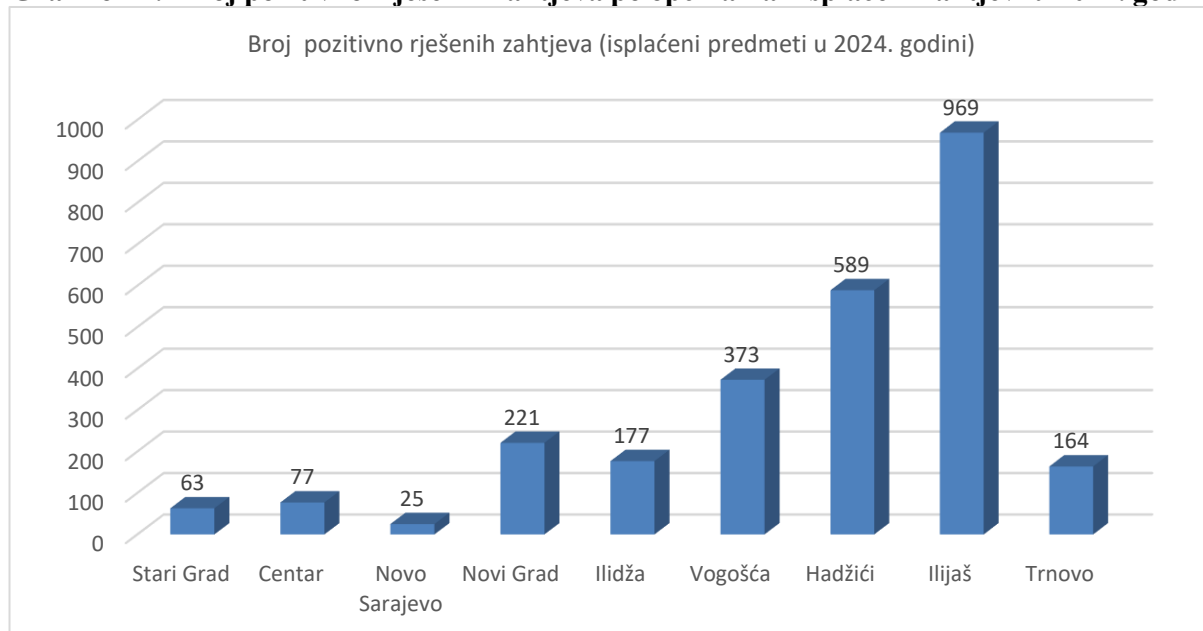
Općine Kantona Sarajevo	Broj zahtjeva prenesenih iz 2023.g. (zbog trajanja ciklusa proizvo.)	Broj zahtjeva zaprimljenih u 2024. godini	Ukupan broj zahtjeva na rješavanju u 2024. godini	Broj pozitivno riješenih zahtjeva (isplaćeni predmeti u 2024.)	Broj negativno riješenih zahtjeva	Broj zahtjeva od kojih su kandidati odustali	Broj zahtjeva prenesenih u 2024. g. (zbog trajanja ciklusa proizvo.)
Stari Grad	3	73	76	63	5	5	3
Centar	4	87	91	77	4	5	5
Novo Sarajevo	0	26	26	25	1	0	0
Novi Grad	4	234	238	221	10	5	2
Ilidža	9	203	212	177	11	9	15
Vogošća	22	407	429	373	10	15	31
Hadžići	12	630	642	589	29	14	10
Ilijaš	47	1031	1078	969	25	28	56
Trnovo	3	172	175	164	3	4	4
UKUPNO	104	2863	2967	2658	98	85	126

Najviše podnesenih zahtjeva za kantonalni novčani podsticaj je iz općina Kantona Sarajevo koje imaju najviše ruralnih poljoprivrednih domaćinstava, a koje ujedno raspolažu i sa najviše obradivog poljoprivrednog zemljišta i drugim prirodnim resursima. To su općine Ilijaš, Hadžići i Vogošća.

Ohrabruje činjenica da iz općina, koje su pretežno urbane, ima dosta pristiglih zahtjeva što ukazuje na to da se stanovništvo ovih općina sve više usmjerava ka poljoprivrednoj proizvodnji kupujući ili uzimajući u zakup poljoprivredno zemljište u ruralnim područjima Kantona Sarajevo. Takve su općine Ilidža i Novi Grad.

U narednom grafikonu imamo prikaz broja pozitivno riješenih zahtjeva u 2024. godini po općinama.

Grafikon 1: Broj pozitivno riješenih zahtjeva po općinama –isplaćeni zahtjevi u 2024. godini

2.6 Broj predmeta po proizvodnjama u 2024. godini

U tabeli broj 3 dat je pregled obrađenih zahtjeva za kantonalni novčani podsticaj po vidovima poljoprivredne proizvodnje.

Tabela 3: Opći pregled broja predmeta po proizvodnjama u 2024. godini

Rb.	Vid poljoprivredne proizvodnje	Pozitivno riješeni	Negativno riješeni	Prenos u 2024. god.	Odustali	Ukupno na rješavanju u 2024. god
1.	Farma mliječnih krava koja je u sistemu otkupa mlijeka(min 400 l po grlu)	575	9	0	5	589
2.	Farma mliječnih krava koja nije u sistemu otkupa mlijeka	324	7	0	4	335

3.	Vlastiti uzgoj teladi namijenjenih daljem tovu	38	3	25	5	71
4.	Vlastiti uzgoj priplodnih junica za remont osnovnog stada mliječnih krava ili proširenje osnovnog stada mliječnih krava	86	5	0	2	93
5.	Farma za tov junadi	87	5	80	27	199
6.	Farma ovaca	201	6	0	3	210
7.	Farma koza	13	0	0	0	13
8.	Farma za tov svinja	0	0	0	0	0
9.	Farma za tov piladi	115	1	8	0	124
10.	Inkubacijska proizvodnja jednodnevnih pilića	0	0	0	0	0
11.	Farma koka nosilja	8	0	3	2	13
12.	Pčelinjak	270	2	0	4	276
13.	Organizovani otkup svježeg mlijeka do 20 muznih krava	14	1	5	1	21
14.	Organizovani otkup svježeg mlijeka za farme os 21 do 100 krava	6	1	2	1	10
15.	Proizvodnja sirove vune	0	0	0	0	0
16.	Ostale merkantilne žitarice (ječam, zob, tritikale, kukuruz)	57	2	0	6	65
17.	Zasijane površine merkantilnim žitaricama (pšenica, raž)hljebna žita	14	0	0	2	16
18.	Zasijane površine heljdom	9	0	0	0	9
19.	Zasijane površine ljekovitim biljem	3	0	0	0	3
20.	Zasijane površine merkantilnim krompirom	94	3	0	6	103
21.	Zasijane površine ostalim povrtnim kulturama	9	2	0	1	12
22.	Plastenička proizvodnja	176	3	0	2	181
23.	Zasnivanje novih zasada krošnjastog voća	0	1	0	0	1
24.	Zasnivanje novih zasada krošnjastog voća-lješnjak,orah	1	0	0	0	1
25.	Održavanje zasada krošnjastog voća	6	4	0	0	10
26.	Zasnivanje novih zasada jagodičastog voća	0	0	0	0	0
27.	Realizacija proizvodnje krošnjastog voća	2	0	0	0	2
28.	Realizacija proizvodnje jagodičastog voća	6	0	0	0	6

29.	Proizvodnja gljiva u zatvorenom prostroru	12	1	2	0	15
30.	Certificiranje organske proizvodnje u tekućoj godini	8	0	0	0	8
31.	Štalski objekti za uzgoj goveda, ovaca, koza i svinja u okviru poljoprivrednog gazdinstva u osnovici objekta	3	0	0	1	4
32.	Štalskih kapaciteta za uzgoj peradi za upotrbnu površinu objekta	0	0	0	0	0
33.	Objekti za skladištenje, hlađenje i sušenje poljoprivrednih proizvoda u okviru poljoprivrednog gazdinstva	0	0	0	0	0
34.	Izgradnja ribnjaka Upotrebna površina	0	0	0	0	0
35.	Rekonstrukcija štalskih objekata za uzgoj goveda, koza, ovaca i peradi	0	0	0	0	0
36.	Kupovina poljoprivrednog zemljišta	0	0	0	0	0
37.	Novog staklenika ili plastenika	6	0	0	1	7
38.	Nove poljoprivredne mehanizacije i priključnih sredstava	399	19	0	9	427
38.	Nove opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji	82	22	1	2	107
39.	Priplodnih junica za formiranje ili proširenje osnovnog stada mliječnih krava	34	1	0	1	36
	UKUPNO OBRADENO	2658	98	126	85	2967

Iz tabele br. 3 jasno je uočljivo da je najviše podnesenih zahtjeva za novčani podsticaj bilo u animalnoj proizvodnji i to: farme mliječnih krava, tov junadi, tov piladi, farme ovaca, pčelinjak i za vlastiti uzgoj priplodnih junica. Navedeno ukazuje na činjenicu da je stočarstvo još uvijek vodeća grana poljoprivrede na području Kantona Sarajevo, mada ohrabruje i činjenica da je znatan broj zahtjeva podnesen i za biljnu proizvodnju gdje je najviše zahtjeva podneseno za plasteničku proizvodnju, zasijane površine merkantilnim krompirom i zasijane površine merkantilnim žitaricama.

Također, pozitivan pomak je broj podnesenih zahtjeva kod kupovine poljoprivredne mehanizacije, priključnih sredstava i opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji, čime poljoprivredni proizvođači postaju produktivniji i konkurentniji, te u vremenu tehnološkog napretka njihovo poslovanje bez mehanizacije je nezamislivo.

3. ANALIZA OSTVARENIH PRAVA NA KANTONALNI NOVČANI PODSTICAJ ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU U 2024. GODINI

Ostvareno pravo na novčani podsticaj po modelima podsticaja

U 2024. godini pozitivno je riješeno **2.658** zahtjeva te je za realizovanu poljoprivrednu proizvodnju isplaćen iznos od: **9.578.881,85 KM**, kroz ostale modele je utrošeno: **418.030,00 KM**, što ukupno iznosi: **9.996.911,85 KM**

U tabeli br. 4 dat je pregled ostvarenog prava na novčani podsticaj po svim modelima i vidovima poljoprivredne proizvodnje, kao i postotak učešća svake proizvodnje pojedinačno.

Tabela 4: Novčani podsticaji po vidovima proizvodnje i za sve kategorije proizvođača

	Ostvareno pravo na novčani podsticaj u KM	Učešće %
1. ANIMALNA PROIZVODNJA		
1. Farma mliječnih krava koja je u sistemu otkupa mlijeka (min 400 l po grlu)	2.074.558,50	21,65
2. Farma mliječnih krava koja nije u sistemu otkupa mlijeka	544.635,00	5,68
3. Vlastiti uzgoj teladi namijenjenih daljem tovu	57.537,00	0,6
4. Vlastiti uzgoj priplodnih junica za remont ili proširenje osnovnog stada	574.200,00	5,99
5. Farma za tov junadi	451.458,00	4,71
6. Farma ovaca	1.054.676,00	11,01
7. Farma koza	32.418,40	0,33
8. Farma za tov svinja	0,00	0
9. Farma za tov piladi	682.960,60	7,12
10. Inkubacijska proizvodnja jednodnevnih pilića	0,00	0
11. Farma koka nosilja	95.913,00	1,00
12. Pčelinjak	489.589,80	5,11
13. Organizovan otkup svježeg mlijeka do 20 muznih krava	281.221,29	2,93
14. Organizovani otkup svježeg mlijeka (farme od 21 do 100 krava)	11.247,33	0,11
15. Proizvodnja sirove vune	0,00	0
UKUPNO ANIMALNA	6.350.414,92	66,29
2. BILJNA PROIZVODNJA		
16. Ostale merkantilne žitarice (ječam, zob, trtkale, kukuruz)	219.312,00	2,28
17. Zasijane površine merkantilnim žitaricama (pšenica i raž) hljebna žita	96.522,00	1,00
18. Zasijane površine heljdom	40.449,50	0,42
19. Zasijane površine ljekovitim biljem	7.330,40	0,076
20. Zasijane površine merkantilnim krompirom	209.664,44	2,18
21. Zasijane površine ostalim povrtnim kulturama	14.903,48	0,15
22. Plastenička proizvodnja	162.835,50	1,69

23.	Zasnivanje novih zasada krošnjastog voća	0,00	0
24.	Zasnivanje novih zasada krošnjastog voća-lješnjak	583,80	0,006
25.	Održavanje zasada krošnjastog voća	3.056,13	0,03
26.	Zasivanje novih zasada jagodičastog voća	0,00	0
27.	Realizacija proizvodnje krošnjastog voća	15.988,14	0,16
28.	Realizacija proizvodnje jagodastog voća	8.373,68	0,087
	UKUPNO BILJNA	779.019,07	8,13
3. GLJIVARSKA PROIZVODNJA			
29.	Proizvodnja gljiva u zatvorenom prostoru	98.390,16	1,02
4. ORGANSKA PROIZVODNJA			
30.	Certificiranje organske proizvodnje	14.234,61	0,14
	UKUPNO I	7.242.058,76	75,60
II- MODEL KAPITALNIH ULAGANJ			
a)	Izgradnja objekata započetih u tekućoj godini sa završenim grubim građevinskim radovima preko 50% i to:	115.776,90	1,20
1)	Štalski objekti za uzgoj goveda, ovaca, koza i svinja u okviru poljoprivrednog gazdinstva u osnovici objekta	0,00	0
2)	Štalskih kapaciteta za uzgoj peradi za upotrebu površinu objekta	0,00	0
3)	Objekti za skladištenje, hlađenje i sušenje poljoprivrednih proizvoda u okviru poljoprivrednog gazdinstava	0,00	0
4)	Izgradnja ribnjaka	0,00	0
b)	Rekonstrukcija štalskih objekata	0,00	0
2.			
a)	Kupovina poljoprivrednog zemljišta	0,00	0
b)	Kupovina novog staklenika ili plastenika	13.964,60	0,14
c)	Kupovina nove poljoprivredne mehanizacije i priključnih sredstava	1.792.487,54	18,71
a)	Kupovina nove opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji	128.742,43	1,34
b)	Kupovina priplodnih junica	285.851,63	2,98
	UKUPNO II	2.336.823,09	24,40
	UKUPNO I + II	9.578.881,85	100

Grafikon 2: Novčani podsticaji po vidovima proizvodnje u 2024. godini

3.1 Ostvareno pravo na novčani podsticaj po kategoriji kandidata

U skladu sa Zakonom o novčanim podsticajima na području Kantona Sarajevo kandidati za novčani podsticaj svrstani su u tri kategorije: neregistrovani kandidati, registrovani kandidati-dopunska djelatnost, registrovani kandidati-osnovna djelatnost i pravni subjekti, na osnovu čega su utvrđeni različiti iznosi podsticaja po jedinici ostvarene poljoprivredne proizvodnje.

U narednoj tabeli daje se pregled broja kandidata (gazdinstava) po kategorijama koji su ostvarili novčani podsticaj u 2022., 2023. i 2024. godini.

Tabela 5: Pregled broja kandidata (gazdinstava) po kategorijama koji su ostvarili novčani podsticaj u 2022., 2023. i 2024. godini.

KANDIDATI	2022.GODINA	2023.GODINA	2024.GODINA
PRAVNA LICA	31	33	31
REGISTOROVANO FIZIČKO LICE- OSNOVNA DJELATNOST	140	150	168
REGISTOROVANO FIZIČKO LICE- DOPUNSKA DJELATNOST	43	46	44
FIZIČKA LICA	944	887	1.072
UKUPNO	1.158	1.116	1.315

Iz navedenog zaključujemo da se u odnosu na 2022. godinu ukupan broj kandidata u 2023. godini neznatno smanjio za 42 kandidata, da bi se broj kandidata u 2024. godini povećao za 199 kandidata, a ukupan broj kandidata u 2024. godini je 1.315. Po kategorijama kandidata došlo je do povećanja broja registrovanih fizičkih lica - osnovna djelatnost gdje se broj kandidata povećao u odnosu na prethodnu godinu za 18, broj pravnih lica i registrovanih fizičkih lica dopunska djelatnost umanjeno je za po 2 kandidata, dok se broj kandidata - fizička lica povećao za 185 i iznosi u 2024. godini 1072 kandidata.

U tabeli br. 6 dat je pregled ostvarenog i isplaćenog novčanog podsticaja u 2024. godini (u KM) po kategoriji kandidata (registrovani – neregistrovani kandidati) za sve vidove poljoprivredne proizvodnje.

Tabela 6: Indikatori ostvarenog i isplaćenog novčanog podsticaja prema kategorijama kandidata u 2024. godini

POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA		KM Registrovana lica (pravna i osnovna djelatnost)	KM Registrovana lica (dopunska djelatnost)	KM Neregistrovana lica (fizička lica)	KM Neprofitne organiz.	KM UKUPNO PO VIDOVIMA PROIZVODNJE
1. ANIMALNA PROIZVODNJA						
1.	Farma mliječnih krava koja je u sistemu otkupa mlijeka (min 400 l po grlu)	1.594.215,00	141.876,00	338.467,50	/	2.074.558,50
2.	Farma mliječnih krava koja nije u sistemu otkupa mlijeka	192.150,00	35.700,00	316.785,00	/	544.635,00
3.	Vlastiti uzgoj teladi namijenjenih daljem tovu	51.840,00	1.728,00	3.969,00	/	57.537,00
4.	Vlastiti uzgoj priplodnih junica za remont ili proširenje osnog stada mliječnih krava	442.500,00	37.200,00	94.500,00	/	574.200,00
5.	Farma za tov junadi	359.730,00	17.640,00	74.088,00	/	451.458,00
6.	Farma ovaca	530.425,00	78.556,80	445.694,20	/	1.054.676,00
7.	Farma koza	11.270,00	3.449,60	17.698,80	/	32.418,40
8.	Farma za tov svinja	0,00	0,00	0,00	/	0,00
9.	Farma za tov piladi	682.960,60	0,00	0,00	/	682.960,60
10.	Inkubacijska proizvodnja jednodnevnih pilića	0,00	0,00	0,00	/	0,00
11.	Farma koka nosilja	65.790,00	28.800,00	1.323,00	/	95.913,00
12.	Pčelinjak	54.910,00	85.081,60	349.598,20	/	489.589,80
13.	Organizovan otkup svježeg mlijeka do 20 muznih krava	281.221,29	0,00	0,00	/	281.221,29
14.	Organizovani otkup svježeg mlijeka(farme od 21 do 100 krava)	11.247,33	0,00	0,00	/	11.247,33
15.	Proizvodnja sirove vune	0,00	0,00	0,00	/	0,00
16.	UKUPNO-ANIMALNA PROIZVODNJA	4.278.259,22	430.032,00	1.642.123,70	/	6.350.414,92

2. BILJNA PROIZVODNJA						
17.	Ostale merkantilne žitarice (ječam, zob, trtkale, kukuruz)	161.450,00	17.080,00	40.782,00	/	219.312,00
18.	Zasijane površine merkantilnim žitaricama (pšenica i raž) hljebna žita	64.140,00	25.200,00	7.182,00	/	96.522,00
19.	Zasijane površine heljdom	29.438,50	10.192,00	819,00	/	40.449,50
20.	Zasijane površine ljekovitim biljem	4.900,00	2.430,40	0,00	/	7.330,40
21.	Zasijane površine merkantilnim krompirom	132.177,60	11.470,40	66.016,44	/	209.664,44
22.	Zasijane površine ostalim povrtnim kulturama	10.532,40	0,00	4.371,08	/	14.903,48
23.	Plastenička proizvodnja	77.790,00	4416,00	80.629,50	/	162.835,50
24.	Zasnivanje novih zasada krošnjastog voća	0,00	0,00	0,00	/	0,00
25.	Zasnivanje novih zasada krošnjastog voća-LJEŠNJAK	0,00	0,00	583,80	/	583,80
26.	Održavanje zasada krošnjastog voća	0,00	0,00	3.056,13	/	3.056,13
27.	Zasivanje novih zasada jagodičastog voća	0,00	0,00	0,00	/	0,00
28.	Realizacija proizvodnje krošnjastog voća	0,00	0,00	15.988,14	/	15.988,14
29.	Realizacija proizvodnje jagodičastog voća	6.156,00	0,00	2.217,68	/	8.373,68
	UKUPNO-BILJNA PROIZVODNJA	486.584,50	70.788,80	221.645,77	/	779.019,07
3. GLJIVARSKA PROIZVODNJA						
30.	Proizvodnja gljiva u zatvorenom prostoru	98.390,16	0,00	0,00	/	98.390,16
	UKUPNO-GLJIVARSKA		0,00	0,00	/	
4. ORGANSKA PROIZVODNJA						
31.	Certificiranje organske proizvodnje	10.970,31	2.854,80	409,50	/	14.234,61
	UKUPNO-ORGANSKA				/	
5.-KAPITALNA ULAGANJA						
32.	Štalski objekti za uzgoj goveda, ovaca, koza i svinja u okviru poljoprivrednog gazdinstva u osnovici objekta	0,00	0,00	0,00	/	0,00
33.	Izgradnja objekata započelih u tekućoj godini sa završenim grubim građevinskim radovima preko 50% i to:	57.763,50	47.383,20	10.630,20	/	115.776,90
34.	Štalskih kapaciteta za uzgoj peradi za upotrebnu površinu objekta	0,00	0,00	0,00	/	0,00
35.	Objekti za skladištenje, hlađenje i sušenje poljoprivrednih proizvoda u	0,00	0,00	0,00	/	0,00

	okviru poljoprivrednog gazdinstva					
36.	Izgradnja ribnjaka	0,00	0,00	0,00	/	0,00
37.	Rekonstrukcija štalskih objekata za uzgoj goveda, ovaca, koza i peradi	0,00	0,00	0,00	/	0,00
38.	Kupovina poljop. zemljišta isključivo za poljop. proiz.	0,00	0,00	0,00	/	0,00
39.	Kupovina novog staklenika ili plastenika	10.922,40	0,00	3.042,20	/	13.964,60
40.	Nove poljoprivredne mehanizacije i priključnih sredstava	1.035.064,56	122.574,42	634.848,55	/	1.792.487,54
41.	Nove poljoprivredne mehanizacije i opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji	100.375,02	8.872,00	19.495,41	/	128.742,43
42.	Priplodnih junica za formiranje ili proširenje osnovnog stada mliječnih krava	208.142,82	36.850,58	40.858,23	/	285.851,63
	UKUPNO-KAPITALNA	1.412.268,30	215.680,20	708.874,59	/	2.336.823,09
43.	Realizacija pojedinačnih projekata iz oblasti poljoprivrede	0,00	0,00	0,00	/	360.550,00
44.	Aktivnosti različitih organizacija, udruženja ili asocijacija	0,00	0,00	0,00	/	0,00
45.	Sufinansiranje učešća poljoprivrednika na sajmovima	0,00	0,00	0,00	/	0,00
46.	Sufinsiranje učešća na sajmovima Dani šljive Gradačac, Dani jabuke Goražde, Kongres agronoma	0,00	0,00	0,00	/	57.480,00
	UKUPNO-OSTALI MODELI	0,00	0,00	0,00	/	418.030,00
	U K U P N O REALIZOVANI PODSTICAJI U 2024. GODINI				/	9.996.911,85

Analitički pregled ostvarenih prava na novčane podsticaje od strane poljoprivrednih proizvođača, odnosno iznosi isplaćenih novčanih podsticaja za sve vidove poljoprivredne proizvodnje u 2024. godini bit će objavljeni na web stranici Ministarstva privrede (www.mp.ks.gov.ba) nakon usvajanja izvještaja od strane Vlade Kantona Sarajevo. Pored navedenog isti podaci će biti ažurirani u registru korisnika podsticaja u poljoprivredi na stranici Ureda za borbu protiv korupcije i upravljanje kvalitetom.

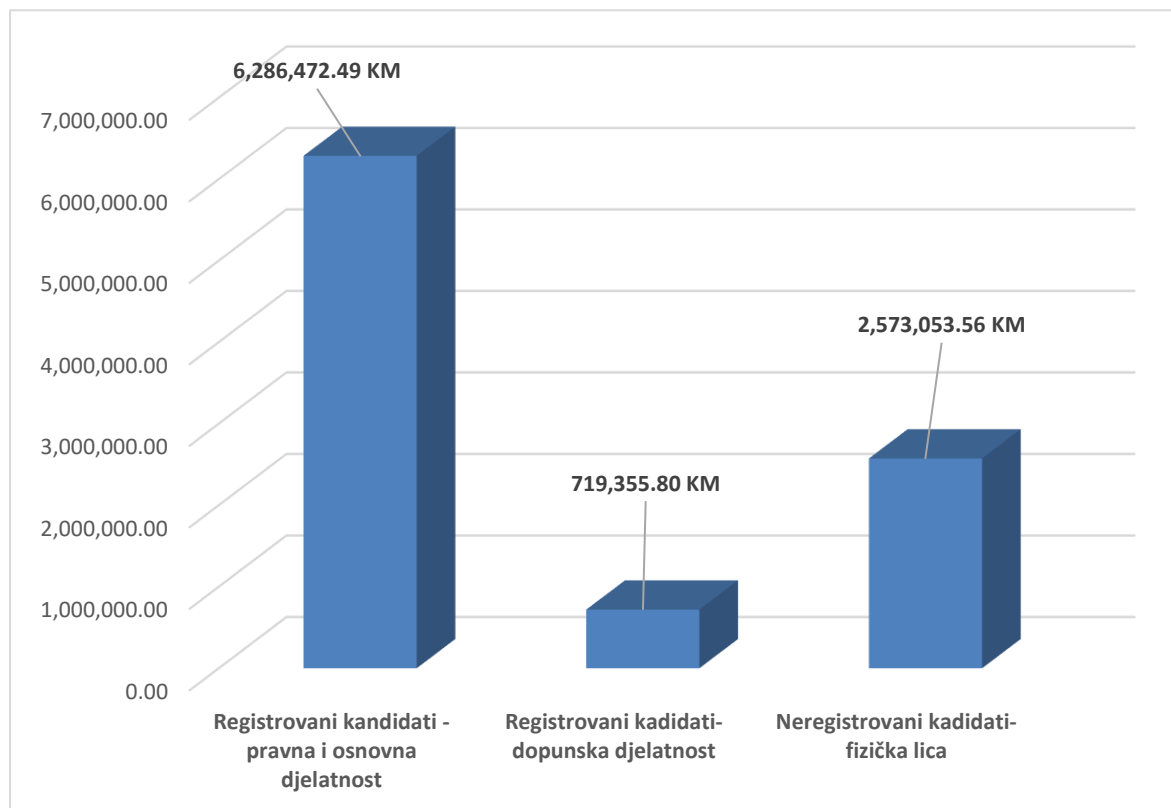
(<https://www.anticorruptiks.com/registar-korisnika-podsticaja-poljoprivredi-kantona-sarajevo>).

U tabeli br. 7 dat je pregled visine ostvarenog prava na novčani podsticaj iz modela proizvodnji i modela kapitalnih ulaganja u 2024. godini za sve tri kategorije kandidata sa područja Kantona Sarajevo.

Tabela 7: Ostvareno pravo na novčani podsticaj po kategoriji kandidata

Vid proizvodnje	Registrovani kandidati-pravna i osnovna djelatnost (KM)	Registrovani kandidati-dopunska djelatnost (KM)	Neregistrovani kandidati-fizička lica (KM)
Animalna proizvodnja (An)	4.278.259,22	430.032,00	1.642.123,70
Biljna proizvodnja (Bi)	486.584,50	70.788,80	221.645,77
Gljivarska proizvodnja (Glj)	98.390,16	0,00	0,00
Organska proizvodnja (Or)	10.970,31	2.854,80	409,50
Kapitalna ulaganja (Ka)	1.412.268,30	215.680,20	708.874,59
UKUPNO	6.286.472,49	719.355,80	2.573.053,56
SVE UKUPNO	9.578.881,85		

Grafikon 3: Isplaćeni podsticaji prema kategoriji proizvođača u 2024. godini (u KM)

Procentualni udio ostvarenih prava na novčani podsticaj po kategoriji kandidata je slijedeći:

- **65,60 %** prava na novčani podsticaj su ostvarili registrovani kandidati-osnovna djelatnost i pravna lica,
- **7,50 %** prava na novčani podsticaj su ostvarili kandidati koji su poljoprivrednu proizvodnju registrovali kao dopunsku djelatnost,
- **26,80 %** prava na novčani podsticaj su ostvarili neregistrovani kandidati-fizička lica.

Iz navedenog pregleda može se vidjeti da su registrovani kandidati procentualno ostvarili najveći udio novčanih podsticaja. Međutim, najveći broj kandidata koji ostvare podsticaj su neregistrovana-fizička lica tj. realizovana proizvodnja je relativno mala, dok veliki proizvođači sa manjim brojem zahtjeva, procentualno ostvare znatno veći iznos novčanog podsticaja.

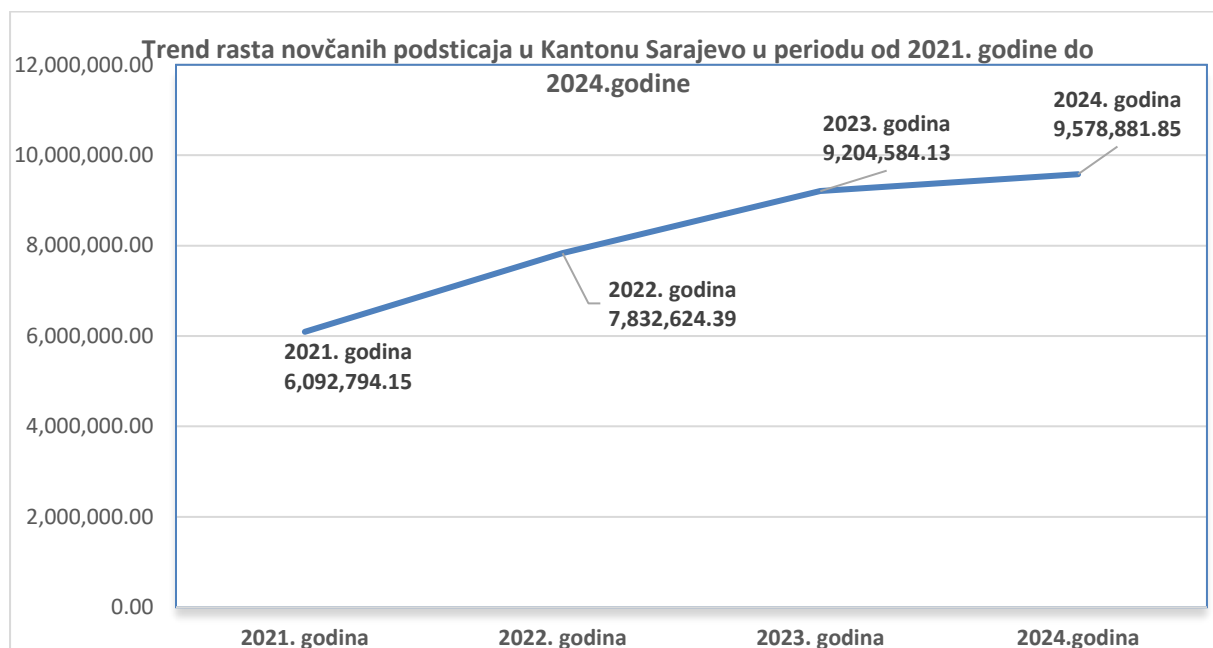
Realizovana novčana sredstva po ostvarenim vidovima proizvodnje u periodu od 2021. do 2024. godine

U tabeli br. 8 dati su uporedni pokazatelji o ostvarenim pravima na novčani podsticaj i procentualnom učešću ostvarenog prava po vidovima poljoprivredne proizvodnje iz modela proizvodnji i modela kapitalnih ulaganja u periodu od 2021. do 2024. godine.

Tabela 8: Realizovana novčana sredstva po ostvarenim vidovima proizvodnje u periodu od 2021. do 2024. godine

Vid proizvodnje	2021.godina		2022.godina		2023.godina		2024.godina	
	Iznos KM	%	Iznos KM	%	Iznos KM	%	Iznos KM	%
Animalna proizvodnja	4.447.916,67	73,00	5.034.233,80	64,24	5.731.313,98	62,24	6.350.414,92	66,3
Biljna proizvodnja	451.858,12	7,42	668.898,91	8,54	719.243,03	7,81	779.019,07	8,13
Gljivarska proizvodnja	90.921,02	1,49	113.380,72	1,45	97.568,93	1,06	98.390,16	1,03
Organska proizvodnja	7.663,50	0,13	17.249,86	0,22	19.520,48	0,21	14.234,61	0,15
Kapitalna ulaganja	1.094.434,84	17,96	1.998.860,94	25,52	2.636.937,71	28,62	2.336.823,09	24,40
UKUPNO	6.092.794,15	100	7.832.624,39	100	9.204.584,13	100	9.578.881,85	100

Grafikon 4: Trend rasta novčanih podsticaja u periodu od 2021. do 2024. godine

Iz uporednih pokazatelja o ostvarenim pravima na novčani podsticaj iz grafičkog prikaza za 2021., 2022., 2023. i 2024. godinu može se vidjeti kontinuirani trend rasta novčanih podsticaja u protekle četiri godine. Zbog povećanja budžeta i zbog aktivne politike podsticanja poljoprivrednih proizvođača Ministarstva privrede Kantona Sarajevo značajno je uticala na ukupnu privredu Kantona Sarajevo kroz povećanje zaposlenih, poboljšanje poslovnog ambijenta, podsticanja bavljenja poljoprivredom i povećanje BDP-a.

U 2024. godini isplaćeno je **9.578.881,85 KM**. Bitno je istaći da je u 2024. godini isplaćeno više novčanih sredstava u odnosu na 2021. godinu za **3.486.087,70 KM**.

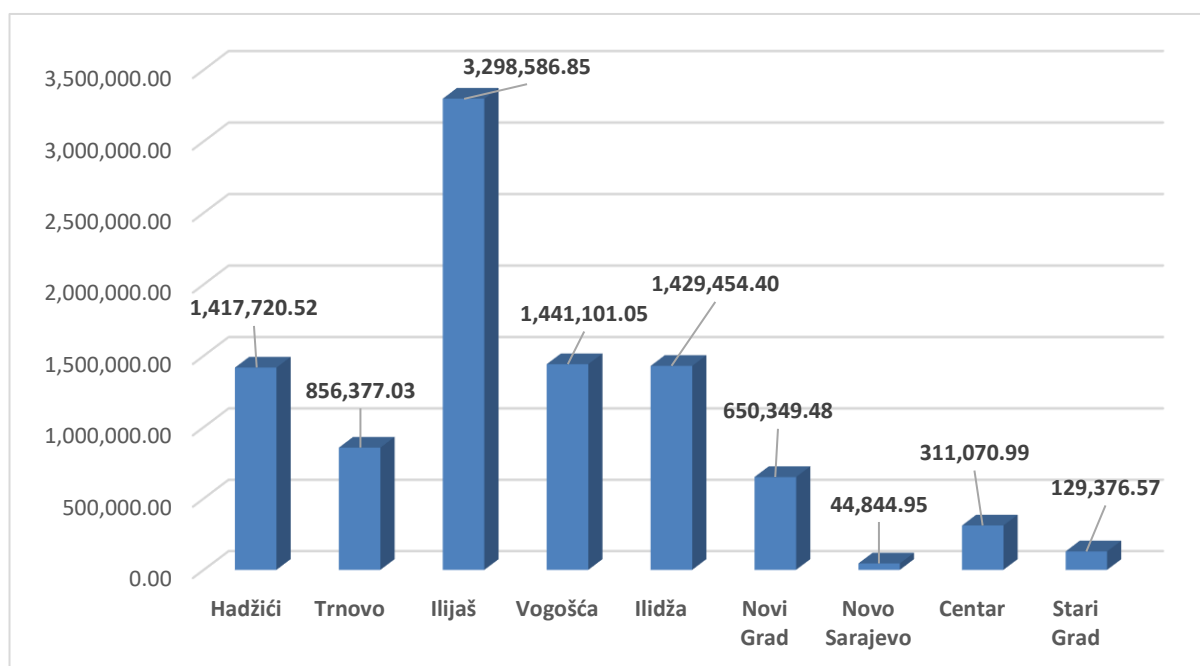
Bitna činjenica je da su svi novčani podsticaji za 2024. godinu isplaćeni u cijelosti u skladu sa Odlukom o iznosima novčanih podsticaja, minimalnim uslovima za početak proizvodnje, minimalnim uslovima za investiranje i rokovima podnošenja zahtjeva.

Tabela 9: Analiza utroška novčanih sredstava po općinama u KS

PROIZVODNJA	HADŽIĆI	ILIDŽA	TRNOVO	VOGOŠĆA	ILUJAŠ	N.GRAD	NOVO SARAJEVO	S.GRAD	CENTAR	UKUPNO
ANIMALNA										
Farma mliječnih krava koja je u sistemu otkupa mlijeka min 400 l po grlu)	116.140,50	646.380,00	0,00	481.005,00	747.652,00	56.983,50	0,00	26.397,00	0,00	2.074.558,50
Farma mliječnih krava koja nije u sistemu otkupa mlijeka	107.047,50	23.362,50	75.967,50	87.202,50	161.175,00	41.475,00	2.940,00	15.802,50	29.662,50	544.635,00
Vlastiti uzgoj teladi namjenjen daljem tovu	1.377,00	5.940,00	1.080,00	26.946,00	16.794,00	2.430,00	0,00	0,00	2.970,00	57.537,00
Vlastiti uzgoj priplodnih junica za remont osnovnog stada mliječnih krava ili za proširenje osnovnog stada mliječnih krava	20.850,00	248.100,00	18.600,00	76.500,00	159.450,00	46.500,00	0,00	0,00	4.200,00	574.200,00
Farma za tov junadi	1.890,00	56.070,00	3.024,00	55.188,00	313.173,00	10.647,00	0,00	7.497,00	3.969,00	451.458,00
Farma ovaca	276.409,00	56.565,60	288.301,30	65.993,20	246.862,00	46.682,30	0,00	35.476,00	38.386,60	1.054.676,00
Farma koza	11.627,70	3.052,70	0,00	8.560,30	3.934,70	5.243,00	0,00	0,00	0,00	32.418,40
Farma za tov svinja	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Farma za tov piladi	218.628,00	76.698,00	210.290,20	23.925,60	153.418,80	0,00	0,00	0,00	0,00	682.960,60
Inkubcijska proizvodnja jednodnevnih pilića	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Farma koka nosilja	13.023,00	0,00	0,00	7.128,00	72.810,00	0,00	0,00	0,00	2.952,00	95.913,00
Pčelinjak	68.146,20	86.550,40	16.636,20	42.452,40	76.972,60	134.684,20	35.506,20	9.197,00	19.444,60	489.589,80
Organizovani otkup svježeg mlijeka do 20 krava	7.657,47	0,00	0,00	49.865,31	123.424,38	0,00	0,00	0,00	100.274,13	281.221,29
Organizovani otkup svježeg mlijeka (farme od 21 do 100 krava)	6.066,45	0,00	0,00	0,00	5.180,88	0,00	0,00	0,00	0,00	11.247,33
Proizvodnja sirove vune	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO ANIMALNA	848.862,82	1.202.719,20	613.899,20	924.766,31	2.080.847,86	344.645,00	38.446,20	94.369,50	201.858,83	6.350.414,92
BILNA										
Ostale merkantilne žitarice (ječam, zob, tritcale, kukuruz)	24.367,00	21.920,00	4.920,00	10.800,00	132.550,00	17.1801,00	0,00	7.575,00	0,00	219.312,00
Zasijane površine merkantilnim žitaricama (pšenica i raž) hljebnja žita	672,00	0,00	0,00	7.920,00	77.418,00	10.512,00	0,00	0,00	0,00	96.522,00
Zasijane površine heljdom	728,00	0,00	0,00	0,00	39.221,00	500,50	0,00	0,00	0,00	40.449,50
Zasijane površine ljekovitim biljem	0,00	0,00	0,00	0,00	7.330,40	0,00	0,00	0,00	0,00	7.330,40
Zasijane površine merkantilnim krompirom	17.004,60	3.272,28	45.131,20	8.978,00	98.988,48	33.650,08	562,80	1.072,00	1.005,00	209.664,44
Zasijane površine povrtnim kulturama	2.119,88	0,00	9.112,00	536,00	1.983,20	1.152,40	0,00	0,00	0,00	14.903,48
Plastenička proizvodnja	8.925,00	9.361,50	900,00	31.602,00	72.237,00	32.625,00	1.533,00	3.417,00	2.235,00	162.835,50
Zasnivanje novih zasada krošnjastog voća	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zasnivanje novih zasada krošnjastog voća-LJEŠNJAK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	583,80	0,00	0,00	0,00	583,80
Održavanje zasada krošnjastog voća	0,00	0,00	205,80	0,00	823,20	1.492,05	308,70	226,38	0,00	3.056,13
Zasnivanje novih zasada jagodičastog voća	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Realizacija proizvodnje krošnjastog voća	0,00	0,00	0,00	7.630,14	8.358,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.988,14
Realizacija proizvodnje jagodičastog voća	379,32	0,00	0,00	1.091,40	6.459,23	443,72	0,00	0,00	0,00	8.373,67
UKUPNO BILNA	54.195,80	34.553,78	60.269,00	68.557,54	445.368,51	98.139,55	2.404,50	12.290,38	3.240,00	779.019,06
Proizvodnja gljiva u zatvorenom prostoru	0,00	13.083,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	85.306,98	98.390,16
Certificiranje organske proizvodnje u tekućoj godini	0,00	0,00	0,00	0,00	11.180,91	3.053,70	0,00	0,00	0,00	14.234,61
UKUPNO- PODSTICAJ PROIZVODNJI	903.058,62	1.250.356,16	674.168,20	993.323,54	2.537.397,28	445.838,25	40.850,70	106.660,30	290.405,81	7.242.058,78

MODELI KAPITALNA ULAGANJA										
Izgradnja objekata započetih u tekućoj godini sa završenim grubim građevinskim radovima preko 50% i to:	10.630,20	57.763,50	47.383,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	115.776,90
Štalski objekti za uzgoj goveda, ovaca, koza i peradi u okviru polj. Gazdinstva u osnovici objekta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Objekti za skladištenje, hlađenje i sušenje poljoprivrednih proizvoda u okviru poljoprivrednog azdinstva	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Štalski objekat za uzgoj peradi za upotrebu površinu objekta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Izgradnja ribnjaka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rekonstrukcija štalskih objekata za uzgoj goveda, koza, ovaca i peradi u cilju usklađivanja sa Pravilnikom o mjerama za unapređenje stočarske proizvodnje na području Kantona Sarajevo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kupovina poljoprivrednog zemljišta isključivo za poljoprivrednu proizvodnju, a u cilju povećavanja polj. Proizvodnje	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Novog staklenika ili plastenika	0,00	0,00	3.427,60	1.312,00	0,00	9.225,00	0,00	0,00	0,00	13.964,60
Nove poljoprivredne mehanizacije i priključnih sredstava	451.192,27	105.414,49	125.215,30	293.224,97	599.500,81	175.054,19	3.994,25	22.716,69	16.174,59	1.792.487.487,56
Nove poljoprivredne mehanizacije i opreme u animalnoj i biljno proizvodnji	43.186,93	15.920,25	6.182,73	14.978,88	40.904,35	3.078,67	0,00	0,00	4.490,60	128.742,41
Priplodnih junica za formiranje ili prošireje osnovnog stada mliječnih krava	9.652,50	0,00	0,00	138.261,35	120.784,41	17.153,37	0,00	0,00	0,00	285.851,63
UKUPNO KAPITALNA	514.661,90	179.098,24	182.208,83	447.777,20	761.189,57	204.511,23	3.994,25	22.716,69	20.665,19	2.336.823,10
Realizacija pojedinačnih projekata iz oblasti poljoprivrede, a koje se ocijene značajnim za razvoj poljoprivredne proizvodnje na području Kantona	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Aktivnosti različitih organizacija, udruženja ili asocijacija, a koje su u funkciji razvoja polj. na području Kantona Sarajevo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sufinansiranje učešća poljoprivrednika na sajmovima i drugim manifestacijama iz oblasti poljoprivrede koji se organizuju na području Kantona ili području Bosne i Hercegovine	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
SVE UKUPNO:	1.417.720,52	1.429.454,40	856.377,03	1.441.101,05	3.298.586,85	650.349,48	44.844,95	129.376,57	311.071,00	

Grafikon 5: Utrošak novčanih sredstava po općinama u 2024. godini (izraženo u KM)

Kroz realizovane novčane podsticaje u 2024. godini, procentualna zastupljenost općina po svim modelima novčanih podsticaja je sljedeća:

Ilijaš 34,44%, Vogošća 15,04%, Ilidža 14,92%, Hadžići 14,80%, Trnovo 8,94%, Novi Grad 6,78%, Centar 3,24%, Stari Grad 1,35% i Novo Sarajevo 0,45%.

4. ANALIZA OBIMA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE

4.1 Uporedni pokazatelji obima proizvodnje

Stanje poljoprivrede možemo sagledati na osnovu naturalnih pokazatelja realizovane proizvodnje. Ove podatke dobijamo iz odnosa novčanih pokazatelja ukupne realizacije novčanih podsticaja za svaku proizvodnju i iznosa podsticaja po jedinici proizvodnje propisane Odlukom.

Uporedni pokazatelji obima proizvodnje (naturalni prikaz) po pojedinim vidovima proizvodnje u 2023. i 2024. godini prikazani su u narednoj tabeli:

Tabela 10: Uporedni pokazatelji obima proizvodnje (naturalni prikaz) u 2023. i 2024. godini

POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA		2023. godina				2024. godina				Indeks 23/24
		Jedinica mjere: grlo/hektar/komad/litar/tona/m²/kg				Jedinica mjere: grlo/hektar/komad/litar/tona/m²/kg				
		Neregistro- vana lica	Registro- vana lica (dopunska djelatnost)	Registrovana lica (osnovna djelatnost)	UKUPNO	Neregistro- vana lica	Registro- vana lica (dopunska djelatnost)	Registrovana lica (osnovna djelatnost)	UKUPNO	
1.	Farma mliječnih krav koja je u sistemu otkupa mlijeka (min 400 l po grlu)	372	122	1282	1776	383	140	1265	1788	100,67
2.	Farma mliječnih krava koja nije u sistemu otkupa mlijeka	787	87	102	976	862	85	366	1313	134,53
3.	Vlastiti uzgoj teladi namijenjenih daljem tovu	24	14	198	236	21	8	192	221	93,64
4.	Vlastiti uzgoj priplodnih junica za remont ili proširenje osnovnog stada mliječnih krava	65	30	263	358	90	31	295	416	116,2
5.	Farma za tov junadi	159	9	399	567	168	35	571	774	136,50
6.	Farma ovaca	12741	1721	10180	24642	12994	2004	10825	25823	104,79
7.	Farma koza	379	133	198	710	516	88	230	834	117,46
8.	Farma za tov svinja	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9.	Farma za tov piladi	0	0	2125564	2.125.564	0	0		2.276.535	107,1
10.	Inkubacijska proizvodnja jednodnevnih pilića	0	0	0	0	0	0	0	0	0

11.	Farma koka nosilja	0	28075	2330	51375	1050	20000	36550	57600	112,11
12.	Pčelinjak	12815	2730	1898	17443	14689	3128	1615	19432	111,40
13.	Organizovan otkup svježeg mlijeka do 20 muznih krava	0	0	2.813.229	2.813.229	0	0	3.124.681	3.124.681	111,07
14.	Organizovani otkup svježeg mlijeka(farme od 21 do 100 krava)	0	0	336738	336738	0	0	374911	374911	111,33
14.	Proizvodnja sirove vune	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15.	Ostale merkantilne žitarice(ječam, zob, trtkale, kukuruz)	47,19	37,29	192,16	263,55	58,26	21,35	161,45	241,06	91,46
16.	Zasijane površine merkantilnim žitaricama(pšenica i raž) hljebna žita	0	0	0	0	8,55	26,25	53,45	88,25	0
17.	Zasijane površine heljdom	2,55	9,4	47,95	59,9	1,8	19,6	45,29	66,69	111,33
18.	Zasijane površine ljekovitim biljem	0	3,6	7,5	11,1	0	3,1	5	8,1	72,97
19.	Zasijane površine merkantilnim krompirom	33,90	11,51	52,63	98,04	35,19	5,35	49,32	89,86	91,65
20.	Zasijane površine ostalim povrćem	1,55	0	2	3,55	2,33	0	3,93	6,26	176,33
21.	Plastenička proizvo.	39340	1040	18334	58714	38395	1840	25930	66165	112,69
22.	Zasnivanje novih zasada krošnjastog voća	0,27	0	0	0,27	0	0	0	0	0
23.	Zasnivanje novih zasada krošnjastog voća-lješnjak	0	0	0	0	0,25	0	0	0,25	0
24.	Održavanje zasada krošnjastog voća	2,57	0	0	2,57	2,97	0	0	2,97	115,56
25.	Zasivanje novih zasada jagodičastog voća	0,43	0	0	0,43	0	0	0	0	0
26.	Realizacija proizvodnje krošnjastog voća	35.290	0	0	35.290	76.134	0	0	76.134	215,73
27.	Realizacija proizvodnje jagodičastog voća	50.072	0	0	50.072	4.184	0	8.100	12.284	24,53
28.	Proizvodnja gljiva u zatvorenom prostoru	0	0	966,77	966,77	0	0	1490,76	1490,76	154,20
29.	Certificiranje organske proizvodnje	1.515,15	1.731,60	16.273,73	19.520,48	585,00	3.568,50	10.970,31	15.123,81	77,47
30.	Štalski objekti za uzgoj goveda, ovaca, koza i svinja u okviru poljoprivrednog gazdinstva u osnovici objekta	0	0	0	0	0	0	0	0	0

31.	Izgradnja objekata započetih u tekućoj godini sa završenim grubim građevinskim radovima preko 50% i to:	0	0	0	0	101,24	394,86	385,09	881,19	0
32.	Štalskih kapaciteta za uzgoj peradi za upotrebnu površinu objekta	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33.	Objekti za skladištenje, hlađenje i sušenje poljoprivrednih proizvoda u okviru poljoprivrednog gazdinstva	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34.	Izgradnja ribnjaka	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35.	Rekonstrukcija štalskih objekata za uzgoj goveda, ovaca, koza i peradi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36.	Kupovina novog staklenika ili plastenika	5.650,74	0,00	2.452,99	8.103,73	3.042,20	0,00	10.922,40	13.964,60	172,32
37.	Nove poljoprivredne mehanizacije i priključnih sredstava	778.147,08	58.898,84	1.257.930,65	2.094.976,57	634.848,55	122.574,42	1.035.064,56	1.792.487,54	85,56
38.	Nove opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji	20.109,79	64.092,05	93.784,10	177.985,94	19.494,41	8.872,00	100.375,02	128.742,43	72,33
39.	Priplodnih junica za for.osn. stada krava	46.752,30	8.495,20	240.842,37	296.089,87	40.858,23	36.850,58	208.142,82	285.851,63	96,54

Iz tabele br. 10 koja pokazuje uporedne pokazatelje obima proizvodnje (naturalni prikaz) u 2023. i 2024. godini, može se zaključiti da je došlo do povećanja obima proizvodnje za većinu vidova proizvodnje. Do povećanja obima proizvodnje došlo je na: farmama mliječnih krava koje nisu u sistemu otkupa mlijeka, vlastiti uzgoj rasplodnih junica, farma za tov junadi, farma koza, farma koka nosilja, pčelinjak, proizvodnja svježeg kravljenog mlijeka, zasijane površine heljdom, realizacija krošnjastog voća, proizvodnja gljiva, plastenička proizvodnja, zasijane površine ostalim povrćem i kupovina plastenika/staklenika.

Neke proizvodnje zadržale su obim proizvodnje na nivou prethodne 2023. godine, kao što su farma muznih krava koja je u sistemu otkupa mlijeka, vlastiti uzgoj teladi, farma ovaca, farma za tov piladi.

Neki vidovi proizvodnje znatno su umanjeni u tekućoj godini u odnosu na prethodnu 2023. godinu, a to su: zasijane površine ljekobiljem, zasijane površine merkantilnim krompirom, realizacija proizvodnje jagodastog voća, certifikacija organske proizvodnje, nabavka poljoprivredne mehanizacije, priključnih sredstava kao i opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji.

5. EFEKTI PODSTICAJA NA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU

Efekti podsticaja na području Kantona Sarajevo mogu se sagledati kroz analizu najzastupljenijih proizvodnji kao što su: farma za tov junadi, farma za tov piladi, farma mliječnih krava, uzgoj priplodnih junica, vlastiti uzgoj teladi, pčelarstvo, farma ovaca, zasijane površine merkantilnim žitaricama, zasijane površine merkantilnim krompirom, plastenička proizvodnja, kupovina nove poljoprivredne mehanizacije i priključnih sredstava, kao i opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji, kupovina priplodnih junica.

Upoređivanjem pokazatelja o brojnom stanju grla u animalnoj proizvodnji u 2024. godini sa brojnim stanjem za predhodne dvije godine može se sagledati „kretanje“ proizvodnje za navedeni period, a što se može vidjeti kroz grafičke prikaze broj 6, 7, 8, 9, 10, 11.

5.1 ANIMALNA PROIZVODNJA

U strukturi poljoprivredne proizvodnje stočarstvo je najzastupljenija grana poljoprivrede na Kantonu Sarajevo sa udjelom od preko 90%. Stočarstvo ima višestruku važnost i vodeći značaj u poljoprivrednoj proizvodnji i u toku cijele godine zapošljava radnu snagu, te se ubraja u radno najintenzivnije proizvodnje i značajno uvećava dohodak poljoprivrednog gazdinstva što je najbitnije. Stočarska proizvodnja je vezana za biljnu proizvodnju.

5.1.1 Farma za tov junadi i farma za tov piladi

Poseban značaj za privredu Kantona Sarajevo imaju farme koje se bave proizvodnjom junećeg i pilećeg mesa jer su registrovane za obavljanje ove djelatnosti, te kao takve zapošljavaju znatan dio radne snage, a ujedno izmiruju i druge obaveze prema društvu. Njihova proizvodnja se obavlja u objektima namjenskog tipa koji ispunjavaju sve propisane zootehničke i zoohigijenske uslove držanja i uzgoja životinja.

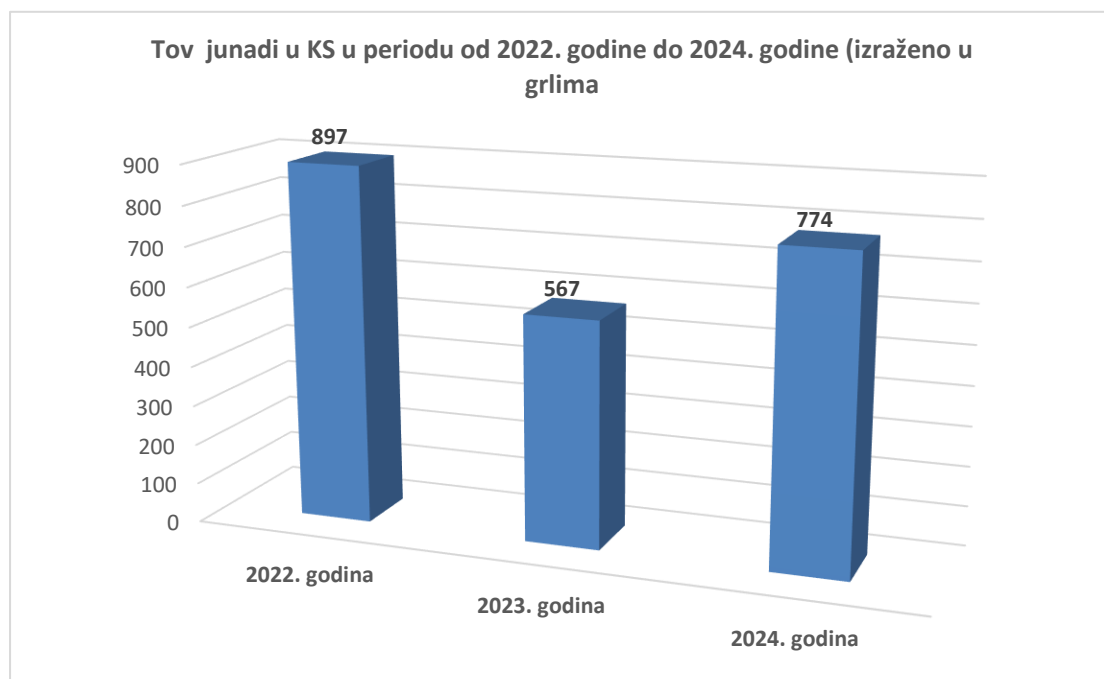
Postoje određeni problemi kod farmi za tov junadi, koji se ogledaju u otežanom plasmanu. Međutim, u današnjim uslovima otežane tržišne ekonomije, svoje pozitivno poslovanje ipak uspijevaju da održe zahvaljujući novčanim podsticajima ostvarenim na osnovu implementacije Kantonalnog zakona o novčanim podsticajima. Pored otežanog plasmata utovljene junadi još jedan od problema pri samom tovu jeste i nabavka stočne hrane te su proizvođači prinuđeni kupovati hranu i ostale sirovine sa drugih područja bez dugoročno definisane nabavne cijene. Svoj konačni proizvod (utovljenu junad i pilad) su prinuđeni da prodaju nekada i po cijeni koja je niža od tržišne cijene, a sve iz razloga održivosti na tržištu.

Znači, njihovo pozitivno poslovanje bi bilo dovedeno u pitanje bez podsticajnih sredstava Kantona, što bi automatski dovelo do prestanka proizvodnje i gašenja farmi. Ovo bi direktno uticalo na egzistenciju uposlenika na farmi kao i njihovih porodica, a indirektno i na punjenje penzionih i drugih fondova. Imajući u vidu naprijed navedeno, sigurno je da će u narednom periodu biti teško proizvesti konkurentan proizvod kojim bi se farme održale bez adekvatnog novčanog podsticaja.

Govedarstvo je jedan od sektora gdje postoje vrlo dobri prirodni uslovi za proizvodnju, ali zbog nedovoljne edukacije farmera, nepostojanja uzgojno – selekcijske službe postalo jako zavisno od uvoza. Govedarstvo je najznačajnija grana poljoprivredne proizvodnje pa se razvijenost govedarske proizvodnje najčešće koristi kao pokazatelj stanja u poljoprivredi jedne zemlje.

U narednom grafikonu dat je prikaz tova junadi u periodu od 2022. do 2024.godne.

Grafikon br: 6 Tov junadi u periodu od 2022. do 2024. godine

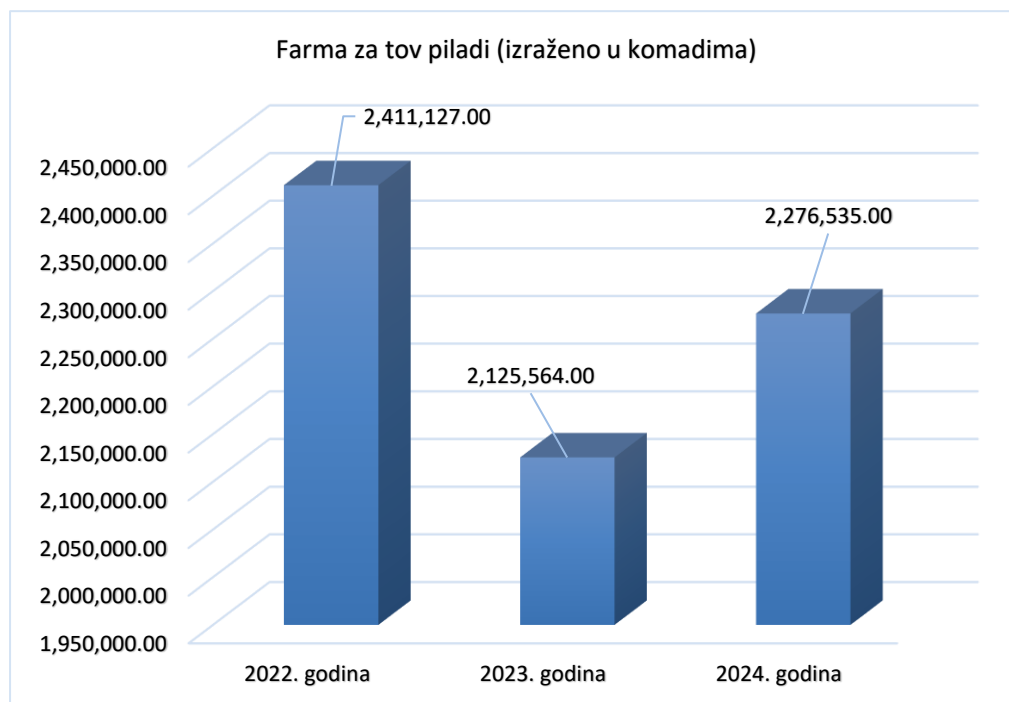
U 2023. godini u odnosu na prethodnu godinu bilježimo znatan pad proizvodnje, manje je utovljeno 330 bikova dok u 2024. godini bilježimo porast proizvodnje u odnosu na prethodnu 2023. godinu za 207 bikova.

Ministarstvo privrede je zadržalo iznos novčanih podsticaja po tovnom grlu kao u prethodnoj godini.

Peradarstvo je jedna od najstabilnijih grana animalne proizvodnje u posljednjih 10 godina, obzirom na velika finansijska ulaganja u izgradnju farmi-peredarnika kao i nabavke prateće opreme. Ministarstvo privrede je učinilo velike napore da podrži ovaj vid proizvodnje kroz visinu novčanih podsticaja kao i kroz sufinansiranje kapitalnih projekata (izgradnja farmi za tov pilića i kupovina nove opreme u animalnoj proizvodnji) .

U narednom grafikonu dat je prikaz za tov pilića u periodu od 2022. do 2024. godine.

Grafikon br: 7 Tov piladi u periodu od 2022. do 2024. godine

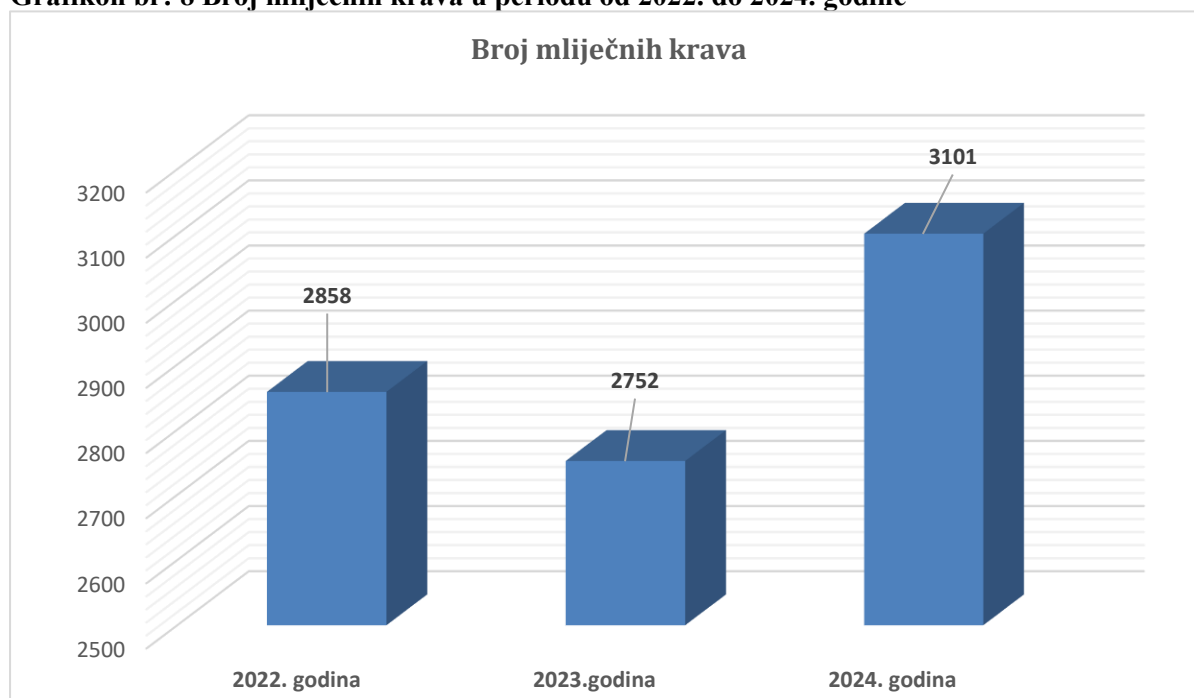
U 2023. godini došlo je do pada broja utovljenih piladi za 285.563 komada. Razlog pada proizvodnje je zatvaranje 3 farme (SOD FALAHI, OD GRADINA, POOLOS D.O.O.), a došlo je i do smanjenja broja piladi u turnusima zbog veterinarskog broja koji je diktirao kapacitet farme, odnosno ubačeni broj piladi po jedinici površine.

Jedan od razloga zbog kojeg je došlo do smanjenja proizvodnje piladi u 2023. godini jeste i broj turnusa, neki farmeri su imali 5, a neki 6 turnusa u toku godine. U 2024. godini bilježimo porast proizvodnje za 150.971 utovljenih piladi, jer su neke farme u odnosu na predhodnu godinu imale šest umjesto pet turnusa što je automatski uticalo na povećanje obima proizvodnje. Visina novčanog podsticaja u 2024. godini ostala je ista kao i predhodne 2023. godine.

5.1.2 Broj mliječnih krava

U narednom grafikonu dat je prikaz broja mliječnih krava u periodu od 2022. do 2024. godine.

Grafikon br: 8 Broj mliječnih krava u periodu od 2022. do 2024. godine

U 2024. godini u odnosu na 2023. godinu došlo je do povećanja broja muznih krava koje su u sistemu otkupa mlijeka za 12 grla (2023. godina - 1776 grlo, a u 2024. godini - 1788 grla). Na farmama mliječnih krava koje nisu u sistemu otkupa mlijeka, došlo je do povećanja brojnog stanja mliječnih krava za 337 grla (2023. godina - 976 grla, a u 2024. godini - 1313 grla). Naime u 2024. godini ukupan broj mliječnih krava na području Kantona Sarajevo povećao se za 349 grla u odnosu na 2023. godinu.

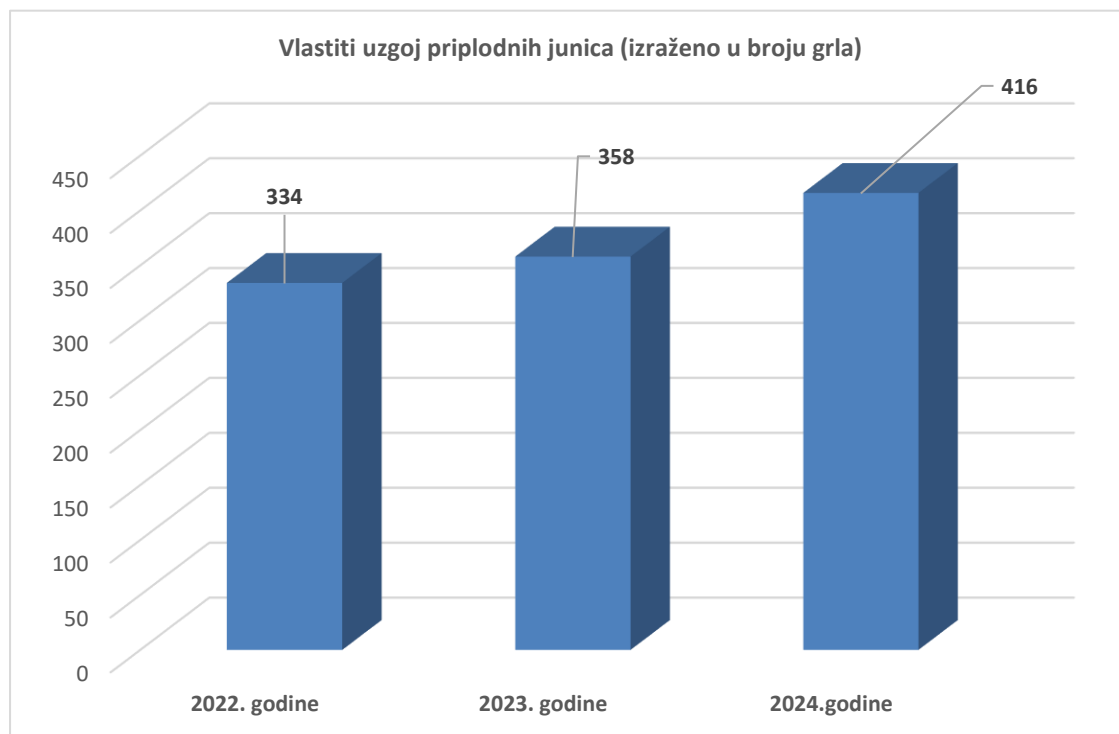
Proizvodnja mlijeka zajedno sa proizvodnjom mesa predstavlja najbitniji vid proizvodnje za Kanton Sarajevo. U ovoj proizvodnji uključen je veliki broj poljoprivrednih gazdinstava i zbog toga potrebno je i dalje širiti ovaj vid proizvodnje. Siguran otkup mlijeka uz redovnu isplatu za isporučeno mlijeko osnovni su preduslovi za povećanje obima ove proizvodnje. Novčani podsticaji daju mogućnost tržišne konkurentnosti poljoprivrednika. Na području Kantona Sarajevo imamo 4 registrovana otkupljivača svježeg kravljeg mlijeka, a to su: Milkos d.d., Agromilk d.o.o., OPZ Vogomilk, ZZ "IN AGRO-HOME". U 2024. godini ova četiri otkupljivača, otkupili su od svojih kooperanata, ukupno: **3.499.592** litara svježeg kravljeg mlijeka. To se odnosi za IV kvartal 2023. godine i I, II, III kvartal 2024. godine. Na području Kantona Sarajevo imamo deset proizvođača mlijeka koji svoje mlijeko plasiraju otkupljivačima iz drugih kantona ili prerađuju mlijeko na vlastitom gazdinstvu (predali ili prerađili su **4.870.461** litara svježeg kravljeg mlijeka).

Ukupna proizvedena količina mlijeka u 2024. godini na području Kantona Sarajevo iznosi 8.370.053 litara mlijeka, što je u odnosu na 2023. godinu više za 350.357 litara mlijeka.

5.1.3 Vlastiti uzgoj priplodnih junica

Podsticanjem vlastitog uzgoja priplodnih junica koje služe za remont ili proširenje osnovnog stada muznih krava na farmi, želi se doprinijeti povećanju brojnog stanja zdravih mliječnih krava sa kontrolisanim genetskim potencijalom na mliječnost.

Grafikon 9: Broj priplodnih junica u periodu od 2022. do 2024. godine

U posljednje tri godine bilježimo porast broja uzgojenih rasplodnih junica.

Povećanje iznosa novčanih podsticaja za uzgoj rasplodnih junica imao je pozitivan efekat na ovaj vid proizvodnje.

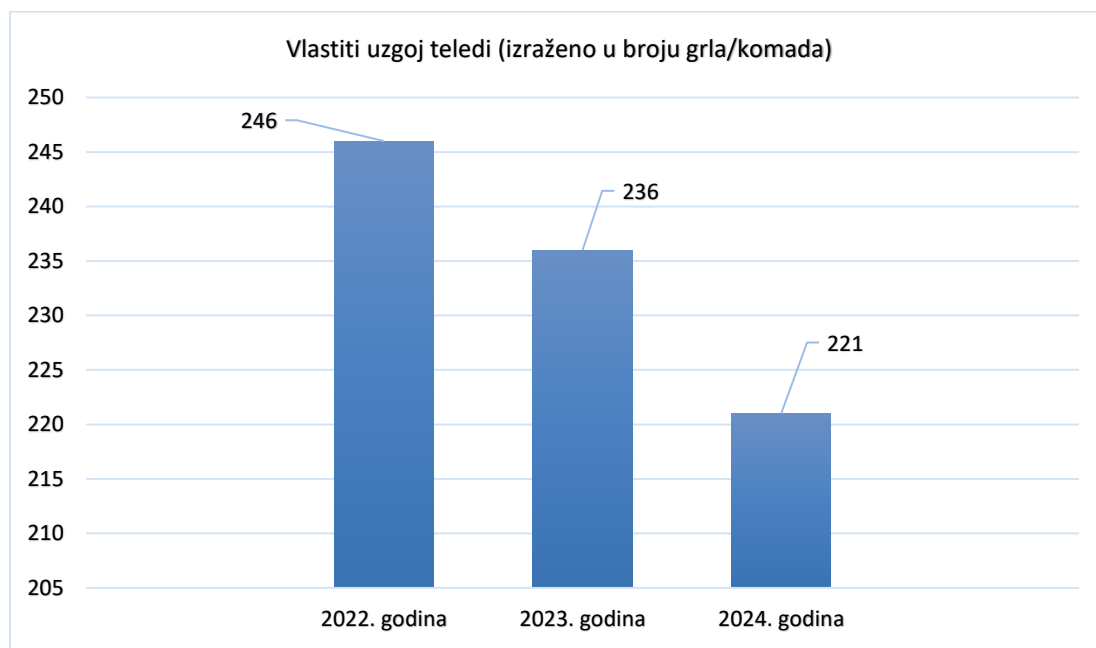
Kako bi se i dalje poboljšavao ovaj vid proizvodnje, a koja ima za cilj postizanje što boljih proizvodnih rezultata neophodno je provoditi i selekciju prema uzgojnom programu. Cilj oplemenjivanja goveda je da se stvori genetska predispozicija za visoku proizvodnju u adekvatnim uslovima držanja, čime bi se ostvarila veća proizvodnja mlijeka.

S tim u vezi Ministarstvo privrede realizira projekat unapređenje genetskog potencijala u budućem periodu kroz petogodišnji projekat „Osjeimenjavanje u govedarstvu“ čija je vrijednost dva miliona KM. Prvi rezultati već su vidljivi jer je iz ovog projekta rođeno 190 teladi.

5.1.4 Vlastiti uzgoj teladi

U narednom grafikonu dat je prikaz broja teladi iz vlastitog uzgoja u periodu od 2022. do 2024. godine.

Grafikon 10: Isplaćena novčana sredstva i broj teladi u periodu od 2022. do 2024. godine

U 2022. godini uzgojeno je 246 teladi, 2023. godini – 236 teladi, a u 2024. godini - 221 teladi. Povećani iznos novčanih podsticaja nije imao efekat na povećanje obima ovog vida proizvodnje.

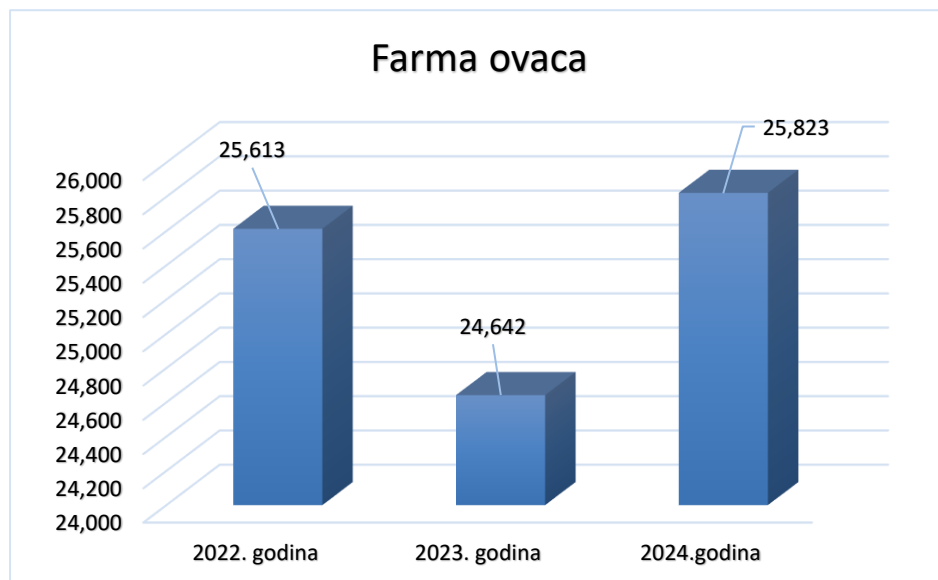
5.1.5 Farma ovaca

Ovčarstvo je veoma važna grana animalne proizvodnje u Kantonu Sarajevo koju karakteriše ekstenzivni način proizvodnje i korištenje prirodnih travnjaka, prije svega pašnjačkih površina. Osim ekonomskog značaja za veliki broj ruralnih domaćinstava, ova grana daje značajan doprinos i biološkoj raznolikosti u područjima u kojima se odvija. U pasminskom sastavu dominira domaća pramenka sa svojim sojevima koji se razlikuju u fenotipskim i proizvodnim karakteristikama zavisno od uslova u kojima se uzgajaju.

Zasigurno jača podrška kroz novčane podsticaje ima efekte na povećanje broja ovaca u Kantonu Sarajevu. Također, brojno stanje ovaca na terenu je u biti veći od broja ovaca na koje je ostvaren novčani podsticaj iz razloga što je za neregistrovane kandidate ograničen broj grla za koji se može ostvariti pravo na podsticaj. Ograničenje podsticaja za neregistrovane kandidate nije samo za farme ovaca već za skoro sve vidove poljoprivredne proizvodnje, a uvedeno je s ciljem da se dodatno stimulišu poljoprivrednici koji registruju obrt ili drugu djelatnost, te na taj način riješe svoj radni status.

U narednom grafikonu dat je prikaz broja ovaca u periodu od 2022. do 2024. godine.

Grafikon 11: Broj ovaca u periodu od 2022. do 2024. godine

U 2023. godini došlo je do pada brojnog stanja ovaca u odnosu na 2022. godinu za 971 grlo iz razloga što je 12 farmera zakasnilo da podnese zahtjev za novčani podsticaj. Tako da bi broj ovaca bio na prošlogodišnjem nivou ili u blagom porastu u odnosu na predhodnu 2022. godinu. U 2024. godini u odnosu na predhodnu godinu došlo je do povećanja brojnog stanja ovaca za 1.181 grlo. Ovaj vid animalne proizvodnje već duži niz godina je stabilan i kreće se od 23.000 do 26.000 ovaca i janjadi.

5.1.6 Kozarstvo

Kozarstvo na području Kantona Sarajevo nije poprimilo obilježja organizovane tržišne proizvodnje te bi bilo neophodno osnovati pogon za obradu i pakovanje proizvoda kao i promociju istih na tržištu. To bi doprinijelo ka stvaranju odgovarajuće robne marke sa poznatim geografskim porijeklom. Dosadašnji ekstezivan sistem se mijenja uvođenjem intezivne proizvodnje mesa i mlijeka.

Iz tabele br. 10 se može vidjeti da je došlo do smanjenja broja koza u 2023. godini u odnosu na prethodnu 2022. godinu za 416 grla, i to brojno stanje iznosi 710 grla, dok je u 2024. godini došlo do porasta brojnog stanja koza i jaradi na 834 grla što je povećanje za 124 grla u odnosu na 2023. godinu.

5.1.7 Pčelarstvo

Kanton Sarajevo raspolaže relativno dobrim uslovima za proizvodnju meda i drugih pčelinjih proizvoda (propolis, polen, vosak, matična mliječ) iz razloga što obiluje livadsko-pašnjačkim i šumskim površinama na kojima su zastupljene različite medonosne biljke od kojih se mogu proizvesti razne vrste meda.

Kao privredna djelatnost ova grana stočarstva ima privredni značaj jer se uzgojem pčela kao osnovnim zanimanjem bavi sve veći broj ljudi.

Grafikon 12: Isplaćeni novčani podsticaj za pčelarstvo u periodu od 2022. do 2024. godine

Pčelarstvo na području Kantona Sarajevo karakteriše stalni porast broja pčelinjih društava, 2022. godina – 16.415 košnica, 2023. godina – 17.443 košnice, 2024. godina – 19.432 košnice.

Visina novčanih podsticaja ima pozitivan efekt na povećan obim proizvodnje.

5.2 BILJNA PROIZVODNJA

Na području Kantona Sarajevo, Općine Ilijaš, Hadžići, Ilidža i donji dio Trnova imaju najbolje zemljišne resurse za odvijanje biljne proizvodnje. I pored relativno dobrih klimatskih i zemljišnih uslova biljna proizvodnja nije dovoljno razvijena na području Kantona Sarajevo.

Mala i fragmentirana veličina zemljišnog posjeda poljoprivrednih gazdinstva u Kantonu Sarajevo ostaje i dalje kao jedan od ključnih ograničenja primarne poljoprivredne proizvodnje. Površine parcela kreću se od 0,2 do 0,5 ha, a vrlo rijetke su parcele koje imaju površinu veću od jednog hektara, što otežava primjenu mehanizacije u cilju povećane proizvodnje i postizanja većeg ekonomskog efekta. Da bi se unaprijedila i poboljšala njihova struktura neophodno je poduzeti brojne aktivnosti koje trebaju ići u pravcu okrupnjavanja poljoprivrednih gazdinstava koncentracijom zemljišta kao što su komasacija, unapređenje zakupa, stvaranje uslova kupovine zemljišta i drugo. Vrlo važan preduslov ovome je svakako prateća zemljišna politika.

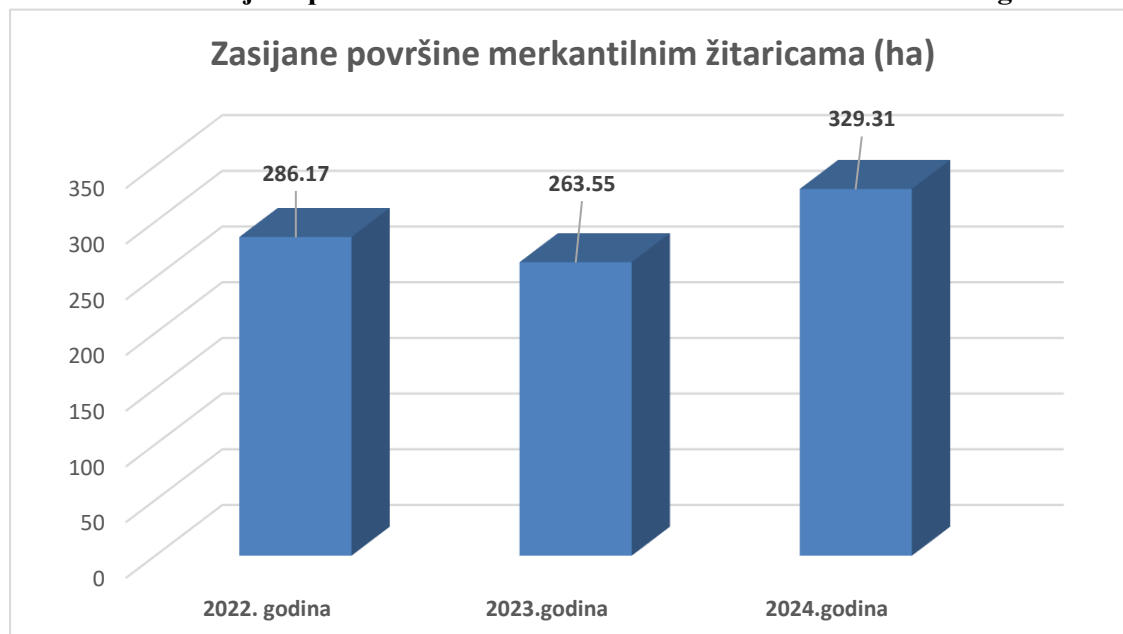
U periodu od 2017. do 2021. godine došlo je do prodaje zemljišta stranim državljanima, te se takve površine danas ne koriste za biljnu proizvodnju, već za izgradnju vikend naselja i privatnih kuća. Zbog umanjivanja zemljišnih kapaciteta država bi mogla reagovati tako što bi državno poljoprivredno zemljište mogla dati na kraći ili duži vremenski period u zakup, a što bi rezultiralo okrupnjavanjem poljoprivrednog zemljišta.

Obzirom da biljna proizvodnja predstavlja osnovu za ostalu poljoprivredu kao i za prerađivačku industriju, neophodno je dalje nastaviti podršku u obimu i kvalitetu kakav je bio do sada, kako bi se zadržao trend rasta ovih proizvodnji na području Kantona.

5.2.1 Ratarska proizvodnja

U strukturi sjetvenih površina na području Kantona Sarajevo i dalje su vodeća žita u ukupnoj površini od 329,31 hektar.

Grafikon 13: Zasijane površine merkantilnim žitaricama od 2022. do 2024. godine

Proizvodnja merkantilnih žitarica u 2023. godini bilježi blagi pad od 22,62 ha u odnosu na 2022. godinu. U 2024. godini dolazi do porasta zasijanih površina merkantilnim žitaricama, ukupna zasijana površina je 329,31 ha od čega 88,25 ha zasijane su površine sa pšenicom i raži, a 241,06 ha zasijano je sa stočnim žitima (kukuruz, ječam, zob i tritikal).

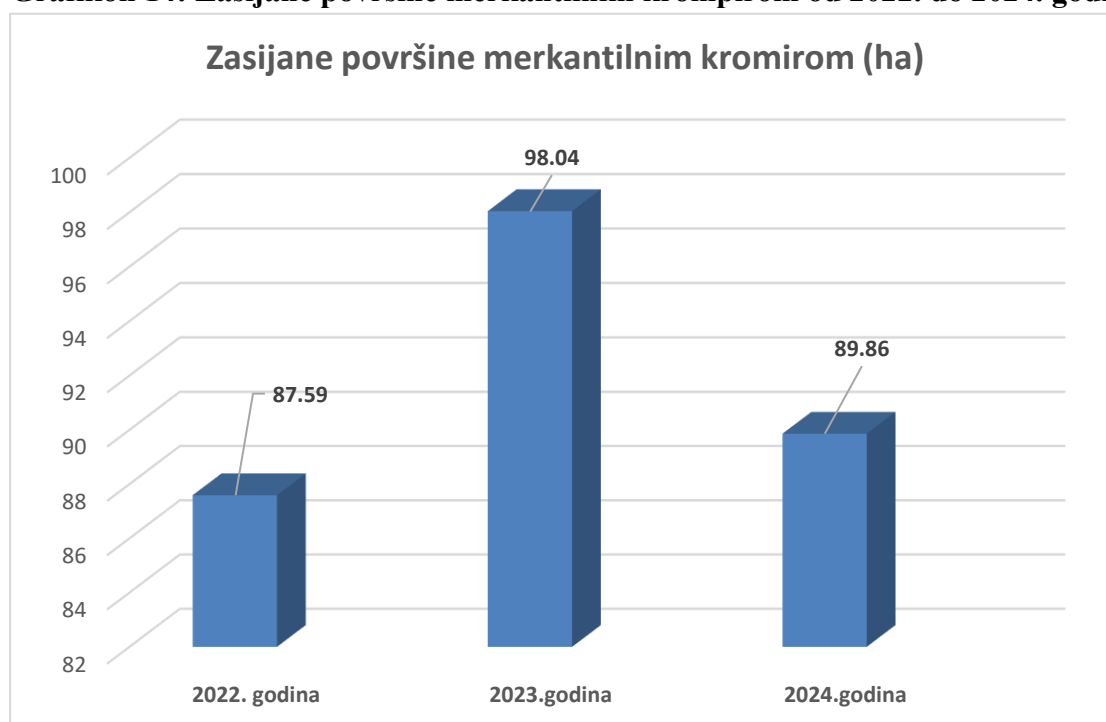
Povećanje iznosa novčanog podsticaja po jedinici površine imao je pozitivan efekat na ovaj vid proizvodnje.

5.2.2 Povrtlarska proizvodnja

U povrtlarskoj proizvodnji na području Kantona Sarajevo dominira proizvodnja merkantilnog krompira, koji je jedna od osnovnih namirnica u ishrani domaćeg stanovništva u zimskom periodu, za čiju proizvodnju Kanton Sarajevo raspolaže povoljnim klimatskim uslovima i zamljišnim resursima.

Podsticanje ove proizvodnje i u budućnosti treba nastaviti kako bi se zaustavilo smanjenje proizvodnje, doprinijelo njenom povećanju, te na taj način zadovoljile potrebe kantona za povrtnim kulturama, a i na adekvatan način bi se iskoristili raspoloživi poljoprivredni resursi. Što se tiče ostalih povrtnih kultura (luk), zastupljene su u manjem obimu.

Grafikon 14: Zasijane površine merkantilnim krompirom od 2022. do 2024. godine

Proizvodnja merkantilnog krompira na području Kantona Sarajevo bilježi pad u odnosu na prethodnu godinu.

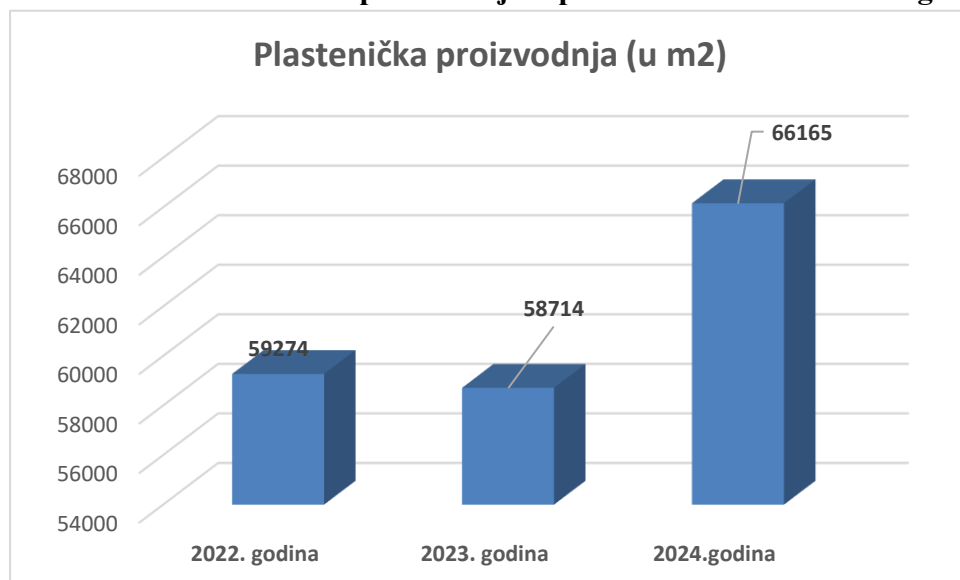
Ministarstvo privrede je zadržalo iznos novčanih sredstava u 2024. godini po jedinici površine, međutim bilježimo pad proizvodnje od 8,18 ha. Što se tiče proizvodnje ostalih povrtnih kultura gdje dominira luk, u 2024. godini zasijano je 6,26 ha sa lukom i došlo je do povećanja obima proizvodnje za 2,71 ha u odnosu na predhodnu 2023. godinu.

5.2.3 Plastička proizvodnja

Proizvodnja povrća u zatvorenom prostoru predstavlja model visoko-intenzivne proizvodnje kojom se osigurava proizvodnja i plasman povrća u zimskom i ranom proljetnom periodu, što ga čini atraktivnom poljoprivrednom djelatnošću. Riječ je o proizvodnji gdje se na malim površinama postižu relativno visoki i stabilni prinosi, a ujedno dolazi do brzog vraćanja uloženi sredstava što u konačnici može doprinjeti opstanku mladih u ruralnim područjima.

Bitno je navesti da je na području Kantona Sarajevo ovaj vid proizvodnje stabilan što se vidi iz narednog grafikona. Ovakav vid proizvodnje omogućava kontrolirane uslove proizvodnje uz smanjen uticaj vanjskih faktora tako da se proizvodnja odvija tokom cijele godine.

Grafikon 15: Plastička proizvodnja u periodu od 2022. do 2024. godine

Plastička proizvodnja u 2023. godini je na nivou 2022. godine. Razlika od 560 m² nastala je zato što je jedan kandidat zaboravio da podnese zahtjev za novčani podsticaj za ljetnu proizvodnju. U 2024. godini došlo je do povećanja obima proizvodnje, zasijana površina u plasticima iznosi 66.165 m², što je u odnosu na predhodnu godinu povećanje za 7.451 m². Iznos podsticajni sredstava ima pozitivan efekat na obim proizvodnje.

Pravo na novčani podsticaj za plastičku proizvodnju na području Kantona Sarajevo kandidati ostvaruju u dva navrata: za proljetnu i jesensku sjetvu – sadnju povrtnih kultura. Od povrtnih kultura najzastupljenije su: špinat, salata, mladi luk, paradajz, paprika i krastavac, a na manjim površinama odvija se i proizvodnja jagode.

Plasman povrća se uglavnom vrši neorganizovano putem zelenih pijaca. Mi još nemamo organizovan rashladno-distributivni centar za voće i povrće, u kojem bi se ovi proizvodi čuvali, pripremali, obrađivali i pakovali u svježem ili smrznutom stanju za tržište. Navedeni nedostaci otežavaju i ovako neorganizovan plasman.

5.2.4 Voćarska proizvodnja

U strukturi poljoprivrednog zemljišta voćnjaci zauzimaju 7,5% od ukupnih poljoprivrednih površina i uglavnom su to voćnjaci u kojima su zastupljene: kruška, jabuka i šljiva.

Većinu voćarske proizvodnje u Kantonu Sarajevo karakterišu niski prinosi, klasični uzgojni oblici sa dominacijom krošnjastih vrsta voća, ekstenzivnom proizvodnjom sa starim zasadima sa razmakom sadnje 5x5 metara, uglavnom u okviru okućnica, prevaziđen sortiment, nizak nivo agro i pomotehnike.

Voćarska proizvodnja u Kantonu Sarajevu već posljednjih nekoliko godina stagnira, bez obzira što su iznosi novčanih podsticaja za zasnivanje novih zasada voća visoki.

Što se tiče jagodičastog voća također posljednjih nekoliko godina stagnira zasnivanje novih zasada i pored toga što je u 2022. godini otkupna cijena maline bila cca 7 KM po kg, ali zbog neredovnih isplata otkupljenih plodova jagodičastog voća došlo je do smanjenja zasađenih površina u 2023. godini, dok u 2024. godini nismo imali sadnju jagodičastog voća na području Kantona Sarajevo.

Nizak obim proizvodnje voća odraz je niza negativnih faktora koji opterećuju ovu proizvodnju zbog kojih se poljoprivrednici slabo opredjeljuju za podizanje voćnjaka, a ovdje ćemo nabrojati samo neke: velika ulaganja u pokretanje proizvodnje, relativno dug vremenski period od zasnivanja voćnjaka do početka proizvodnje, nedostatak rashladnih i prerađivačkih kapaciteta, neorganizovan otkup, nelojalna konkurencija, niska otkupna cijena i sl.

Očito je da klimatske promjene sve češće utiču na ukupnu produkciju voćarske proizvodnje, što će zajedno sa unapređenjem agrotehničkih i pomotehničkih mjera zahtijevati i novi pristup i uvođenje mjera poljoprivredne politike kojima će se djelovati na negativne posljedice spomenutih klimatskih mjera

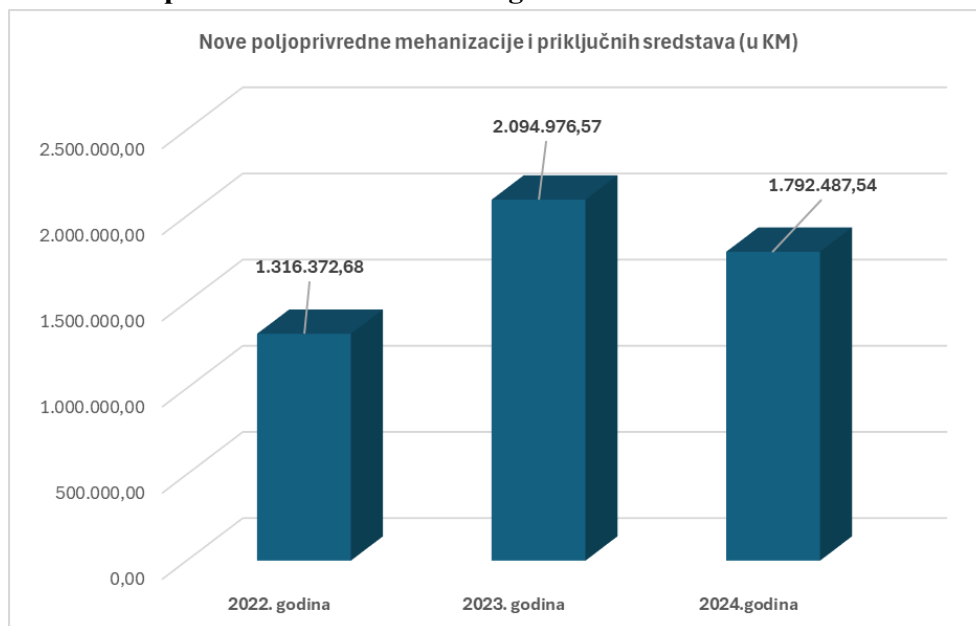
5.3 MODEL KAPITALNIH ULAGANJA

Prema procjenama eksperata prosječna starost traktora u FBiH je oko 30 godina, što zajedno sa prosječnim angažmanom traktora koji se kreće oko 100 sati godišnje daje veoma lošu sliku stanja mehanizacije u BiH.

Budžetskom podrškom u prethodne tri godine znatno je unaprijeđeno stanje odnosno došlo je do znatne modernizacije na poljoprivrednim gazdinstvima u prethodne tri godine. Kanton Sarajevo naročito se ističe po visini novčanih podsticaja u BiH, čime finansira i do 41% od vrijednosti fakture za kupljenu mehanizaciju, priključna sredstva, opremu u biljnoj i animalnoj proizvodnji.

Za kupovinu nove mehanizacije i priključnih sredstava u 2024. godini isplaćeno je **1.792.487,54 KM**. U odnosu na predhodnu godinu došlo je do umanjavanja ostvarenog prava na novčani podsticaj u visini od 302.488,46 KM.

Grafikon 16: Isplaćeni podsticaj za kupovinu nove poljoprivredne mehanizacije i priključnih sredstava u periodu od 2022. do 2024. godine.

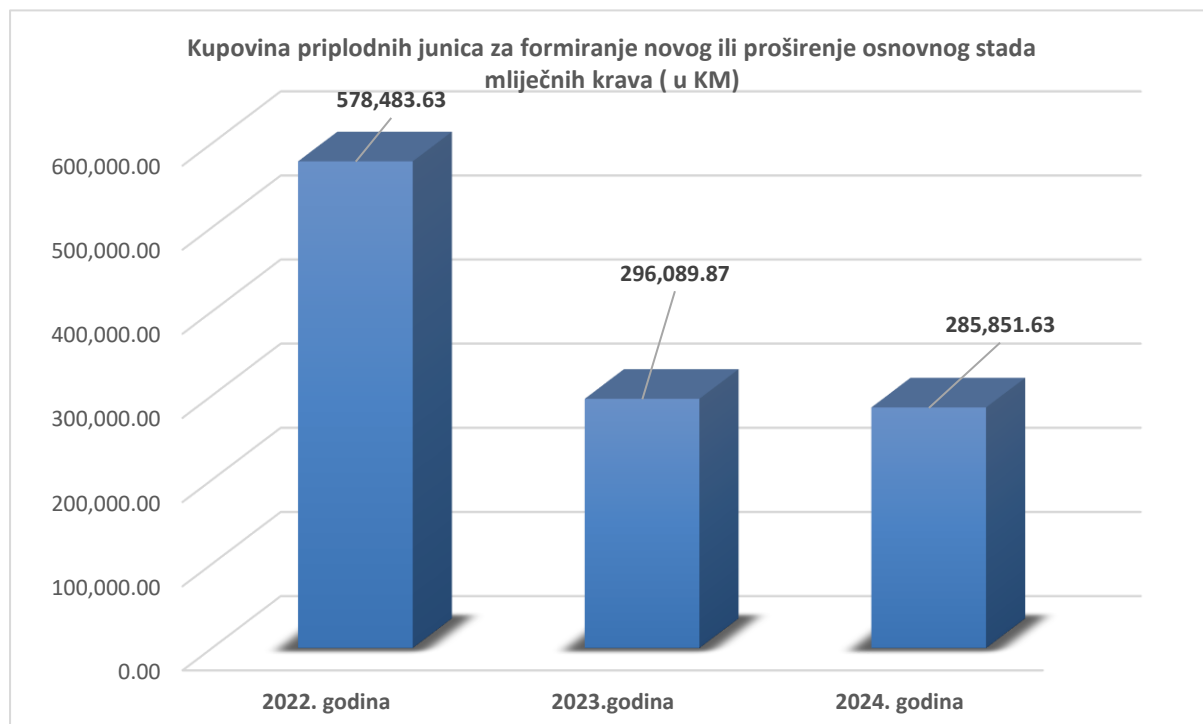
Iz grafikona se vidi da izdvojena sredstva za nabavku poljoprivredne mehanizacije i priključnih sredstava su znatna i u ove tri godine iznose 5.203.836,79 KM.

U 2022. godini kupljeno je 43 traktora, 28 motokultivatora, u 2023. godini kupljeno je 60 traktora, 28 motokultivatora i 1 kombajn, a u 2024. godini kupljeno je 36 traktora i 36 motokultivatora.

Veoma je važna činjenica da je u 2023. godini došlo do značajnijeg investiranja u nabavci opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji. Naime, u 2023. godini ostvareno je pravo na novčani podsticaj za kupovinu opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji u iznosu od 177.985,94 KM što je za 356,33 % veće ulaganje u odnosu na prethodnu 2022. godinu. U 2024. godini dolazi do pada ulaganja za kupovinu nove opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji, ostvareno je pravo na novčani podsticaj u visini od 128.742,43 KM, što je manje nego u 2023. godini za 49.243,51 KM.

U okviru kapitalnih investicija kupovane su priplodne junice koje služe za formiranje osnovnog stada mliječnih krava ili proširenja postojećeg stada mliječnih krava, odnosno uvezena je rasplodna stoka.

Grafikon 16: Isplaćeni podsticaj za kupovinu priplodnih junica za formiranje novog i proširenje postojećeg stada mliječnih krava u periodu od 2022. do 2024. godine.

U 2023. godini došlo je do smanjenja broja kupljenih priplodnih junica u odnosu na 2022. godinu za 189 grla.

Ukupan broj kupljenih priplodnih junica u zadnje tri godine 2022. godina - 333 grla, u 2023. godini - 144 grla, u 2024. godini kupljeno je 173 junice što ukupno iznosi 650 grla priplodnih junica. U 2024. godini došlo je do smanjenja iznosa novčanih podsticaja za kupovinu priplodnih junica, sa 41% smanjen je iznos na 30% od vrijednosti fakture za pravna lica i obrte osnovna djelatnost. Uprkos tome broj kupljenih priplodnih junica je veći u 2024. godini za 29 grla.

6. PREGLED OSTVARENIH PRAVA NA FEDERALNU NOVČANU PODRŠKU

Odjeljenje za poljoprivredne stručne poslove Kantona Sarajevo obrađuje i zahtjeve za Federalnu novčanu podršku za područje Kantona Sarajevo. Federalne novčane podrške implementiraju se po osnovu Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“ br. 42/10 i 99/23) i podzakonskih akata (Programa i Pravilnika) kojima se definišu kriteriji za ostvarivanje podsticaja i novčani iznosi po jedinici proizvodnje.

Za ostvarenje prava na federalni novčani podsticaj poljoprivredni proizvođači podnose prijavu početka proizvodnje i prijavu završetka proizvodnje. Službenici Odjeljenja su dužni, po navedenim prijavama početka i završetka proizvodnje, u određenom roku izvršiti obilazak kandidata i na licu mjesta zapisnički konstatovati proizvodnju. Osim toga službenici vrše kompletiranje i skeniranje dokumentacije, te dostavu zahtjeva Federalnom ministarstvu za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo za isplatu novčane podrške.

U tabeli br. 11 taksativno je navedeno koliko je ukupno zaprimljeno zahtjeva (**1653**), a od tog ukupnog broja **223** su donesena rješenja o odbijanju odnosno odustajanju po osnovu ne ispunjavanja uslova za novčanu podršku raznih vidova primarne poljoprivredne proizvodnje, kako je to propisano federalnim Zakonom i Pravilnikom. Kako se po federalnim propisima realizacija proizvodnji odvija od 01.10. prethodne do 01.10. naredne godine, tako prijave proizvodnje goveđeg mesa – tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja **115** se zbog trajanja tova od 7 mjeseci prenose u narednu godinu. Od svih ukupno zaprimljenih zahtjeva, kao i zahtjeva prenesenih iz 2023. u 2024. godinu za **567** Odjeljenje je FMPVŠ uputilo zahtjev za isplatu novčane podrške.

Tabela 11: Broj zaprimljenih i rješavanih zahtjeva

R.B	ZAHTJEVI	2024 /BROJ
1	UKUPNO ZAPRIMLJENO	1653
2	DUPLI	60
3	ODUSTALI	66
4	ODBIJENI	157
5	PRIJAVE POČETKA I ZAVRŠETKA PROIZVODNJE P1 I P1-Z1	803
6	ZAVRŠETAK PROIZVODNJE Z-1	567
7	PRENOS IZ 2023. U 2024. GODINU	78
8	PRIJENOS IZ 2024. U 2025.GODINU	115
9	RJEŠAVANO U 2024. GODINI	1.731

Prethodne radnje koje je poljoprivrednik dužan poduzeti u postupku ostvarivanja prava na novčani podsticaj su: prijava plana proizvodnje na Obrascu PPP do 15. novembra tekuće godine za narednu godinu i ažuriranje podataka o korištenju zemljišnih parcela i raspoloživog stočnog fonda u okviru gazdinstva, a koji se unose u Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata, koji se vode u općinama.

Specifična je situacija kod proizvodnje svježeg kravljeg mlijeka, gdje je Pravilnikom propisano da za individualne poljoprivredne proizvođače mlijeka zahtjev na novčanu podršku podnosi registrovani otkupljivač mlijeka. Međutim, svaki individualni proizvođač pojedinačno mora do 10.04. tekuće godine da podnese prijavu početka proizvodnje sa listom korištenja iz Registra poljoprivrednih gazdinstava i Registra klijenata u kojoj moraju biti upisana sva mliječna grla.

U 2024. godini za proizvodnju svježeg kravljeg mlijeka zaprimljeno je ukupno **52** zahtjeva gdje za proizvođače aplicira otkupljivač mlijeka, tako da za 4 kvartala u godini, otkupljivači podnose zahtjev za cca **565** farmera, što znači da je broj farmi koje su korisnici podsticaja znatno veći od broja podnesenih zahtjeva.

Tabela 12: Upporedni pregled iznosa novčane podrške 2023.-2024. godine koju su ostvarili poljoprivredni proizvođači sa područja Kantona Sarajevo

Rb.	<i>POLJOPRIVREDNA PROIZVODNJA</i>	<i>IZNOS PODRŠKE U KM U 2023.G.</i>	<i>IZNOS PODRŠKE U KM U 2024.G.</i>
1.	Proizvodnja stočnog ječma, zob i tritikala	33.966,00	28.908,00
2.	Proizvodnja krmnog bilja - silažni kukuruz	91.330,80	132.300,00
3.	Proizvodnja krmnog bilja - merkantilni kukuruz	5.820,00	24.850,00
4.	Proizvodnja ljekovitog bilja - kamilica	11.100,00	6.264,00
5.	Proizvodnja povrća - luk	7.732,00	12.000,00
6.	Proizvodnja voća	29.454,75	15.750,00
7.	Proizvodnja hljebnih žitarica - pšenica	49.308,00	36.150,00
8.	Proizvodnja heljde	7.159,20	0,00
9.	Proizvodnja merkantilnog krompira	0,00	13.360,00
UKUPNO BILJNA PROIZVODNJA		235.870,75	269.582,00
1	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	3.476.587,24	3.467.879,89
2	Proizvodnja goveđeg mesa – tov junadi	368.580,00	420.200,00
3	Uzgoj autohtonih pasmina životinja	35.400,00	34.400,00
4	Uzgoj brojlera	238.856,28	515.486,25
5	Sistem krava -tele	155.700,00	193.100,00
6	Uzgoj 18 – sedmičnih pilenki	10.542,00	10.430,00
7	Uzgoj pčelinjih zajednica	213.463,00	296.580,00
8	Uzgoj rasplodne stoke – ovce i koze	624.787,00	644.735,00
9	Uzgoj krava prvotelki - junica	102.400,00	333.000,00
10	Uzgoj slatkovodne ribe	79.104,09	105.055,32
	UKUPNO	5.305.419,61	6.020.866,46
	TOTAL	5.541.290,36	6.290.448,46

Programom novčanih podrški FMPVŠ je za 2024. godinu uvećalo iznose novčanih podsticaja po jedinici mjere. Iz gore navedene tabele br. 12 može se vidjeti da je u prošloj 2024. godini u odnosu na 2023. godinu na području Kantona Sarajevo ostvarena veća novčana podrška za **749.158,10 KM**.

Tabela 13: Realizirani iznosi po vrsti proizvodnje kao prikaz o iznosu ostvarenih novčanih podrški za svaki vid proizvodnje za koji je realizovana podrška na području Kantona Sarajevo.

Rb.	Vrsta proizvodnje	Pozitivno riješeni zahtjevi	Realizirani iznos (KM)
1.	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	(565 farmera) 52	3.467.879,89
2.	Uzgoj krava prvotelki - junica	31	333.000,00
3.	Proizvodnja goveđeg mesa – tov junadi	75	420.200,00
4.	Uzgoj rasplodne stoke – ovce i koze	103	644.735,00
5.	Uzgoj pčelinjih zajednica	235	296.580,00
6.	Uzgoj 18 – sedmičnih pilenki	2	10.430,00
7.	Uzgoj slatkovodne ribe	2	105.055,32
8.	Uzgoj autohtonih pasmina životinja	8	34.400,00
9.	Sistem krava -tele	8	193.100,00
10.	Uzgoj brojlera	19	515.486,25
11.	Proizvodnja hljebnih žitarica - pšenica	5	36.150,00
12.	Proizvodnja stočnog ječma, zobi i tritikala	7	28.908,00
13.	Proizvodnja krmnog bilja - silažni kukuruz	6	132.300,00
14.	Proizvodnja krmnog bilja - merkantilni kukuruz	5	24.850,00
15.	Proizvodnja povrća - luk	2	12.000,00
16.	Proizvodnja ljekovitog bilja - kamilica	2	6.264,00
17.	Proizvodnja voća	3	15.750,00
UKUPNO		567	6.299.718,46

7. ZAKLJUČAK

Iz naprijed izloženog može se zaključiti da je na području Kantona Sarajevo, po obimu proizvodnje u 2024. godini najviše zastupljena animalna proizvodnja sa **66,30%** (što je u odnosu na prethodnu godinu uvećanje za 4,06%), kapitalna ulaganja učestvuju sa **24,40%** (što je u odnosu na prethodnu godinu umanjeње od 4,22% za ovaj model), biljna proizvodnja koja je u posljednjih par godina stabilna sa **8,13%** zastupljenosti u ukupnom utrošku sredstava i neznatan dio gljivarske proizvodnje od **1,03%** i certificiranje organske proizvodnje **0,15%**.

Do povećanja obima proizvodnje došlo je na: farmama mliječnih krava koje nisu u sistemu otkupa mlijeka, vlastiti uzgoj rasplodnih junica, farma za tov junadi, farma koza, farma koka nosilja, pčelinjak, proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka, zasijane površine heljdom, realizacija krošnjastog voća, proizvodnja gljiva, plastenička proizvodnja, zasijane površine ostalim povrćem i kupovina plastenika/staklenika.

Neke proizvodnje zadržale su obim proizvodnje na nivou prethodne 2023. godine, kao što su farma muznih krava koja je u sistemu otkupa mlijeka, vlastiti uzgoj teladi, farma ovaca, farma za tov piladi.

Neki vidovi proizvodnje znatno su umanjeni u tekućoj godini u odnosu na prethodnu 2023. godinu, a to su: zasijane površine ljekobiljem, zasijane površine merkantilnim krompirom, realizacija proizvodnje jagodastog voća, certifikacija organske proizvodnje, nabavka poljoprivredne mehanizacije, priključnih sredstava kao i opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji.

Kada je u pitanju biljna proizvodnja za 2024. godinu, većina vidova ove proizvodnje u blagom je porastu u odnosu na prethodnu 2023. godinu, osim proizvodnje merkantilnog krompira i proizvodnje jagodičastog voća gdje je zabilježen blagi pad obima proizvodnje. Porast obima proizvodnje u 2024. godini u odnosu na 2023. godinu je zabilježen u proizvodnji merkantilnih žitarica za 65 hektara.

Što se tiče modela kapitalnih ulaganja imamo pad kod kupovine poljoprivredne mehanizacije, priključnih sredstava, nove opreme u biljnoj i animalnoj proizvodnji, a broj kupljenih rasplodnih junica je povećan za 29 grla u odnosu na prethodnu 2023. godinu.

Važno je reći da je i ukupan broj zahtjeva za ostvarenje prava na novčani podsticaj povećan u odnosu na 2023. godinu za 187 zahtjeva po svim modelima proizvodnje. Broj kandidata-podnosioca zahtjeva u odnosu na prethodnu godinu se povećao za 18 kod pravnih lica, registrovanih lica osnovna djelatnost i registrovana lica dopunska djelatnost, dok je broj kandidata fizičkih lica smanjen za 185.

Kroz ovaj period došlo je do stvaranja većeg broja poljoprivrednih proizvođača sa relativno obimnijom poljoprivrednom proizvodnjom, dok je sve manje onih koji se poljoprivrednom proizvodnjom bave kao sporednom djelatnošću.

Značaj poljoprivredne proizvodnje u ukupnom razvoju kantona je izuzetno važan jer angažuje veći broj nezaposlenog stanovništva, pogotovo ako se radi o poljoprivrednoj proizvodnji sa jasnom tržišnom orijentacijom. Iako klimatski, zemljišni i drugi uslovi u ovom području nisu povoljni, postoje i određene geografske pogodnosti za proizvodnju, prvenstveno krompira, mesa i mlijeka, nekih vrsta voća i povrća, meda i drugih pčelinjih proizvoda, ljekovitog bilja, slatkovodnih riba i dr. Potrebno je podržati organizovanje edukacije poljoprivrednih proizvođača, međutim poljoprivreda i njene aktivnosti same po sebi nisu dovoljne da osiguraju ruralni razvoj i omoguće vraćanje populacije ili njeno zadržavanje u takvom okruženju. Zato je potrebno uporedo obezbijediti razvoj infrastrukture, poljoprivrede i nepoljoprivrednih aktivnosti.

8. PREPORUKE

Evidentan problem domaće poljoprivredne proizvodnje je niska produktivnost, što se može unaprijediti promjenom tehnologije proizvodnje, prilagođavanjem strukture proizvodnje prirodnim i drugim komparativnim prednostima i upotrebom adekvatnog sortimenta i rasne pasmine, a sve to je moguće postići uz bolju saradnju naučno istraživačkih institucija.

Investicije u modernizaciju objekata, mehanizaciju i opremu, povećanje brojnosti i kvaliteta stočnog fonda, povećanje površina pod trajnim zasadima i zaštićenim prostorima (plastenici i staklenici), te povećanje intenziteta korištenja dovest će do povećanja konkurentnosti poljoprivrednih gazdinstava.

Za finansiranje investicija, pored vlastitih sredstava poljoprivrednih proizvođača i podsticaja, neophodno je osigurati povoljna kreditna sredstva komercijalnih banaka i drugih finansijskih institucija koje će pratiti ta ulaganja s odgovarajućim kreditnim linijama.

Osigurati porezne olakšice kao i tehničku i finansijsku podršku poduzetnicima koji se bave ruralnim biznisom i "start-up" firmama. Omogućiti partnerstvo između proizvođača, poduzetnika, istraživača i javnog sektora. Unapređenje sistema upravljanja prirodnim resursima i zaštita životne sredine.

Kod kreiranja novih zakonskih akata dat je veći značaj ruralnom razvoju, što podrazumijeva jačanje diverzifikacije ruralne ekonomije, unapređenje agrookoliša, podrška organskoj proizvodnji, ulaganje u razvoj poljoprivrednih gazdinstava i njihovog poslovanja, pokretanje poslovanja mladih, uvođenje sistema kvaliteta za poljoprivredne proizvode i hranu.

Unapređenje života u ruralnim područjima prije svega kroz mjere diverzifikacije poslovnih aktivnosti na samom poljoprivrednom gazdinstvu kao i osnivanje obrta malih i srednjih preduzeća povezanih sa poljoprivredom, kako bi se stekli uslovi za dobivanje redovnih mjesečnih prihoda i smanjila zavisnost o prihodu iz poljoprivrede koji je u pravilu godišnji odnosno sezonski prihod.

Obratiti pažnju na rastuću potražnju za organskim proizvodima te razmisliti o prelasku na organsku poljoprivredu kako bi se zadovoljile potrebe ekološki osviještenih potrošača i imali pristup premium tržištu.

Koristiti savremene tehnologije i pratiti inovacije u poljoprivrednoj tehnologiji poput automatskog navodnjavanja i korištenja dronova za sjetvi i zaštitna prskanja kao i za nadgledanje usjeva, korištenje robota za mužu i dr.

9. SPISAK KANDIDATA KOJI SU OSTVARILI PRAVO NA NOVČANI PODSTICAJ U 2024. GODINI – PRILOG IZVJEŠTAJU

Republika Bosna i Hercegovina
MINISTARSTVO
POSLOVANJA

Zlatko Mijatović

Član 2.

Vlada Kantona je izvršna vlast Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton), u skladu sa Ustavom.

Član 3.

Vlada Kantona vrši svoja prava i dužnosti na osnovu i u okviru Ustava i ovog zakona.

Član 4.

Sjedište Vlade Kantona je u Sarajevu.

Član 5.

Vlada Kantona donosi poslovnik o radu kojim se uređuje: organizacija i način rada, postupak i način zakazivanja sjednice; dostavljanje i forma materijala za razmatranje, utvrđivanje prijedloga zaključaka i drugih akata; postupak razmatranja materijala; način ravnopravne upotrebe jezika i pisma konstitutivnih naroda u pripremi i izradi pisanih materijala; način izvršavanja zaključaka; prenošenje ovlaštenja i druga poslovnička pitanja.

Član 6.

Vlada Kantona raspolaze imovinom u vlasništvu Kantona u okviru ovlaštenja koja joj Skupština Kantona prenese posebnim propisom.

II - SASTAV I ORGANIZACIJA VLADE KANTONA

Član 7.

Vladu Kantona čine premijer Kantona (u daljem tekstu: premijer) i 12 ministara.

Član 8.

U slučaju privremene spriječenosti premijera, funkciju premijera vrši član Vlade kojeg odredi premijer.

U slučaju privremene spriječenosti premijera duže od 30 dana, funkciju premijera vrši član Vlade kojeg odredi predsjedavajući Skupštine Kantona, u konsultaciji sa zamjenicima predsjedavajućeg Skupštine Kantona.

U slučaju da mjesto premijera ostane upražnjeno, kandidat za premijera se imenuje u roku od 30 dana od dana kada je mjesto premijera ostalo upražnjeno, na način utvrđen ustavom, do kada funkciju premijera obavlja član Vlade Kantona kojeg odredi predsjedavajući Skupštine Kantona, u konsultaciji sa zamjenicima predsjedavajućeg Skupštine Kantona.

S danom imenovanja kandidata za premijera smatra se da su dosadašnji članovi Vlade u ostavci, koja stupa na snagu danom potvrđivanja imenovanja Vlade u novom sazivu.

Do potvrđivanja imenovanja Vlade u novom sazivu dosadašnji članovi Vlade nastavljaju s obavljanjem funkcije članova Vlade i ministara ministarstava.

Potvrđivanje Vlade u novom sazivu obaviti će se u roku od 30 dana od dana imenovanja kandidata za premijera.

Član 9.

U slučaju privremene spriječenosti člana Vlade, kada se razmatraju materijali iz nadležnosti ministarstva kojim rukovodi odsutni član Vlade, sjednicama Vlade prisustvuje sekretar tog ministarstva, bez prava glasa.

U slučaju privremene spriječenosti člana Vlade duže od 30 dana, funkciju ministra ministarstva kojim rukovodi odsutni ministar vrši član Vlade kojeg odredi premijer.

U slučaju da mjesto člana Vlade ostane upražnjeno, član Vlade se imenuje u roku od 30 dana od dana kada je mjesto člana Vlade ostalo upražnjeno, na način utvrđen ustavom, do kada funkciju ministra ministarstva kojim je rukovodio dotadašnji ministar obavlja član Vlade kojeg odredi premijer.

Ministar iz st. 2. i 3. ovog člana kojeg odredi premijer, ne obavlja i funkciju člana Vlade umjesto odsutnog ministra.

Član 10.

U slučaju kad Skupština izglasa nepovjerenje Vladi, premijer i članovi Vlade podnose pismenu ostavku, najkasnije u roku od

**Zakonodavno-pravna komisija
Skupštine Kantona Sarajevo**

Na osnovu člana 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 38/13) i člana 181. stav 1. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 41/12 - Drugi novi prečišćeni tekst i br. 15/13 i 47/13), Zakonodavno-pravna komisija Skupštine Kantona Sarajevo, na sjednici 22.08.2014. godine, utvrdila je Novi prečišćeni tekst Zakona o Vladi Kantona Sarajevo.

Prečišćeni tekst Zakona o Vladi Kantona Sarajevo obuhvata: Zakon o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo" broj 24/03-Prečišćeni tekst) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 38/13), u kojim je naznačen dan stupanja na snagu tih zakona.

Broj 01-05-22971-1/14
22. augusta 2014. godine
Sarajevo

Po ovlaštenju
Esad Hrvaić, s. r.

ZAKON**O VLADI KANTONA SARAJEVO****(Novi prečišćeni tekst)**

I - OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se sastav i organizacija, kao i druga pitanja od značaja za rad Vlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada Kantona).

VII - AKTA VLADE KANTONA

Član 26.

Vlada Kantona u ostvarivanju svojih nadležnosti utvrđenih ustavom donosi uredbе, odluke, rješenja i zaključke.

Član 27.

Izuzetno za vrijeme trajanja ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti kada postoji objektivna nemogućnost da se sazove Skupština Kantona, Vlada može donositi i propise iz nadležnosti Skupštine Kantona.

Propisima iz stava 1. ovog člana ne mogu se staviti van snage prava i slobode utvrđene ustavom i drugim propisima.

Propise iz stava 1. ovog člana Vlada će dostaviti Skupštini na potvrdu čim ona bude u mogućnosti da se sastane.

Član 28.

Uredbom se uređuju najvažnija pitanja iz nadležnosti Vlade Kantona, bliže uređuju odnosi za provođenje zakona, obrazuju stručne i druge službe Vlade Kantona i utvrđuju načela za unutrašnju organizaciju organa uprave Kantona.

Odlukom se uređuju pojedina pitanja ili propisuju mjere Vlade Kantona, daje saglasnost ili potvrđuju akta drugih organa ili organizacija i odlučuje o drugim pitanjima o kojima se ne odlučuje uredbom.

Rješenjem se odlučuje o imenovanjima i razrješenjima, kao i o drugim pojedinačnim pitanjima iz nadležnosti Vlade Kantona.

Zaključkom se utvrđuju stavovi o pitanjima od značaja za provođenje utvrđene politike, uređuju unutrašnji odnosi u Vladi Kantona i određuju zadaci organima uprave i službama, kao i radnim tijelima Vlade Kantona. Zaključkom se odlučuje i u drugim slučajevima u kojima se ne donose druga akta.

Član 29.

Uredbe i odluke Vlade Kantona objavljuju se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", a ostali akti Vlade ako je to u njima navedeno.

VIII - JAVNOST RADA VLADE KANTONA

Član 30.

Javnost rada Vlade Kantona obezbjeđuje se u skladu sa zakonom kojim se reguliše sloboda pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

IX - STRUČNE I DRUGE SLUŽBE KANTONA

Član 31.

Za obavljanje stručnih i drugih poslova za potrebe Skupštine Kantona, Vlade Kantona i organe uprave, Vlada Kantona može osnivati određene stručne, tehničke i druge službe, kao zajedničke ili samostalne službe, u skladu sa zakonom.

Aktom o obrazovanju službe iz prethodnog stava, utvrđuje se njen djelokrug, kao i status i odgovornost te službe i lica koje njom rukovodi.

Član 32.

Vlada Kantona vrši nadzor nad radom stručnih službi koje obrazuje.

Sekretar Vlade Kantona rukovodi radom Stručne službe koja obavlja poslove za potrebe Vlade Kantona i odgovoran je za njen rad.

X - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 33.

Vlada Kantona je dužna donijeti Poslovnik o svom radu u roku od 30 dana od svog konstituisanja.

Član 34.

Vlada Kantona Sarajevo dužna je uskladiti Poslovnik o radu sa odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 38/13), u roku od 30 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 35.

Poslovnik Izvršnog odbora Grada Sarajeva i drugi propisi koji se odnose na njegovo unutrašnje organizovanje i funkcionisanje, koji su na snazi na dan stupanja na snagu Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 7/96), ukoliko nisu u suprotnosti sa Ustavom Kantona i ovim zakonom, primjenjivaće se kao propisi Vlade, dok se ne donese Poslovnik o radu Vlade Kantona.

Član 36.

Do imenovanja premijera i članova Vlade u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 4/01), poslove iz nadležnosti Vlade vršit će Vlada u dosadašnjem sastavu.

Član 37.

Ovlašćuje se Zakonodavno-pravna komisija Skupštine Kantona Sarajevo da utvrdi Novi prečišćeni tekst Zakona o Vladi Kantona Sarajevo.

Član 38.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo stupio je na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", broj 38/13.

Izvod iz Zakona o novčanim podsticajima u poljoprivredi na području Kantona Sarajevo
(“Službene novine Kantona Sarajevo”, br. 1/12 i 15/13)

Član 34.

(Izvještavanje)

- (1) Ministarstvo je obavezno Vladi dostaviti izvještaj o realizaciji novčanih podsticaja u prethodnoj godini najkasnije do 30. aprila tekuće godine.
- (2) Vlada je obavezna da najkasnije do 30. juna tekuće godine dostavi Skupštini Kantona Sarajevo informaciju o realizaciji novčanih sredstava za novčane podsticaje za prethodnu godinu.